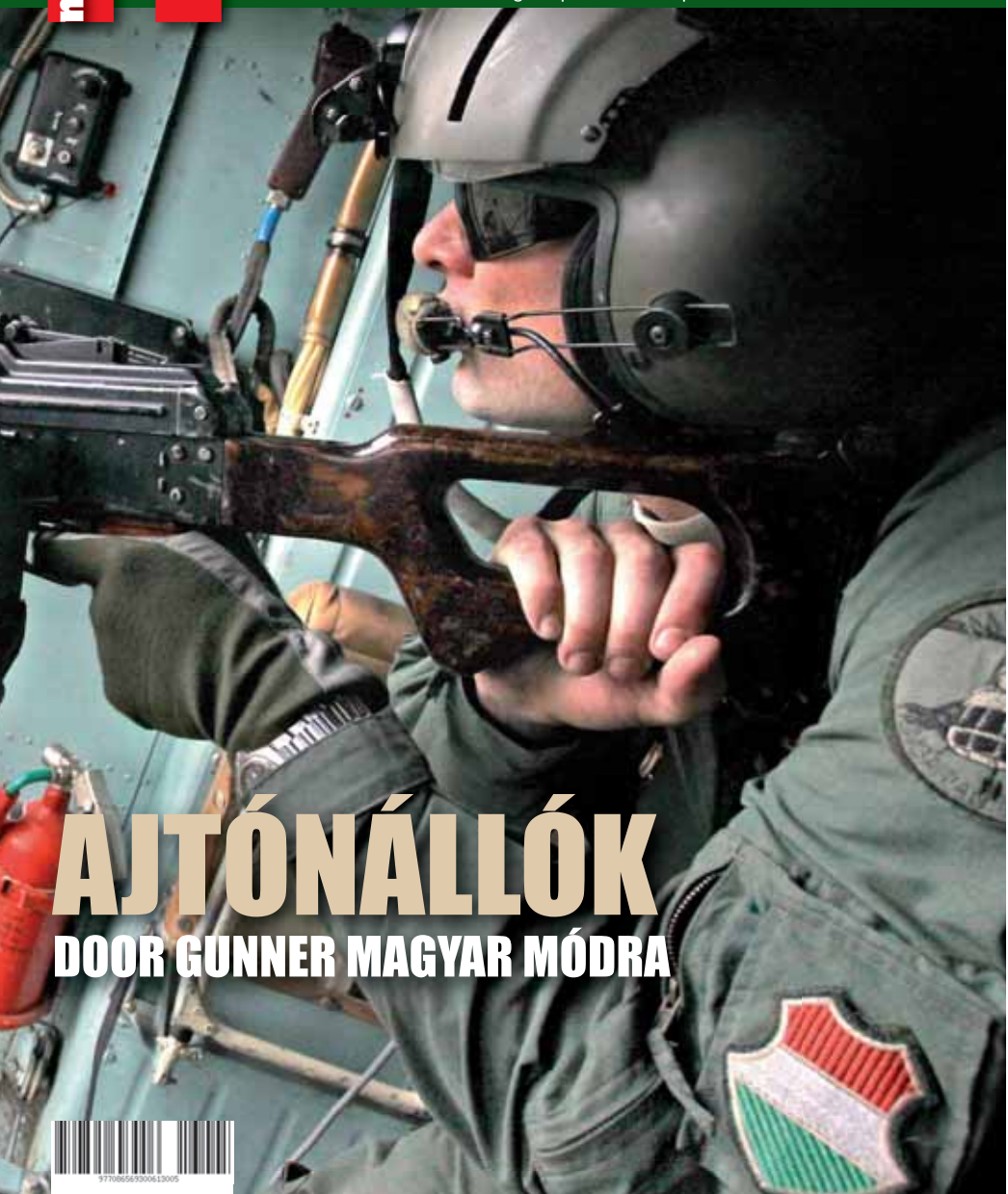

ELSŐ KÉZBŐL A HADERŐRŐL!

magyar HONVÉD

www.honvedelem.hu

A Honvédelmi Minisztérium magazinja – 2013. május XXIV. évf. 5. szám – 390 Ft

AJTÓNÁLLÓK

DOOR GUNNER MAGYAR MÓDRA

97708953300613005

Fotó:
Galovtsik Gábor

ALSO-SZALOKI
KRIVÁCSY JÓZSEF
1848-49 HONVEDEZREDES
ÉS OLASZ KIR. EZREDES
1821 – 1903.
ÉS NEJE SZÜL.:
ABBATI MARESCOTTI GRÖFNO
1839 – 1910.

Kőbe vésve, bronzba öntve

„FRANCIA” TÜZÉREK

Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc honvédseregének meglepően sikeres fegyverneme volt a tüzérsg. A felállítása érdekében végzett hatalmas szervezőmunka eredményességét bizonyítja az a sok elismerő szó és dicséret, amit a magyar tüzérnek kaptak – saját előjáróiktól és az ellenségtől egyaránt. Teljesítményük ugyanis bámulatba ejtette az osztrákokat és az oroszokat is, akik sokáig azt hitték, hogy a honvédsereg tüzerei valójában francia katonák. S miért gondolhatták ezt? Mert akkoriban csak a legjobbnak tartott „gallok” tudtak olyan jól lőni, mint a magyar tüzér.

Magazinunk előző számában már bemutatunk egy ilyen „francia” tüzért, Psotta Mór ezredet, aki a Bervaldo-ezredből indulva lett Görgei Artúr tábornok tüzérsgének parancsnoka. Szintén ennél a császári-királyi alakulatnál szolgált Lukács Dénes. A szabadságharc három hőiséhez, az Aradon mártírhalált halt Kiss Ernőhöz és Lázár Vilmoshoz, továbbá a később az argentin haderő szolgálatában is eredményesen tevékenykedő Czetz Jánoshoz hasonlóan őrmény származású honvédtiszt 1848 nyarán Psottával együtt vett részt az első magyar tüzérütég felkészítésében, amely aztán oly nagy sikerrel szerepelt a pákozdi csatában.

Lukács a tüzérsg szervezésében, illetve az újabb ütegek állományának kiképezésében jeleskedett, majd Pesten az ő irányítása mellett vette kezdetét a löveg- és lőszergyártás, ami a főváros feladása után Nagyváradon folytatódott. 1849 májusában nevezték ki ezredessé, egyúttal a Honvéd Tüzér Főparancsnokság vezetőjévé. A világosi fegyverletétel után az aradi hadbírósg halálra ítélte, ám végül kegyelmet kapott, mégpedig a legenda szerint az uralkodó, Ferenc József közbenjárásának köszönhetően, akit egykoron ő maga oktatótt tüzérsg ismeretekre. A várfogságból 1856 áprilisában szabadult. Még megérte a kiegyezést: 1868. április elsején halt meg, Nádudvaron. Ma is e település temetőjében alussza örök álmát.

– Lukács Dénes ezredeshez hasonlóan a honvédtüzérsg fontos alakja volt az a Krivácsy József alezredes, aki Komárom tüzérparancsnokaként szerzett magának hírnevet. A jól képzett tüzértiszt a császári-királyi hadseregben kezdte pályafutását. Szolgált például a magyar királyi nemesi testőrségnél is, amelyet azonban 1848 szeptemberében elhagyott, s a honvédek közé lépett – tudjuk meg dr. Csikány Tamás ezredestől, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának oktatójától.

A Komáromban töltött időszakát beárnyékolta egy másik tüzérrel, a Kossuth Lajos által még az ostromzár bezárulása előtt az erődbe küldött Mack Józseffel folytatott rivalizálása. A vetélkedés végül Krivácsy távozásával végződött: egy darabig a temesvári ostromseregnél irányította a tüzérsgét, majd visszatért Komáromba, s egészen a kapitulációig ott tevékenykedett. Döntő érdemeket szerzett az erőd védelmi rendszerének megerősítésében, ami olyan jól sikerült, hogy az osztrákok meg sem próbálkoztak az ostrommal.

A kapitulációt mindvégig macacsul ellenezte, így nem meglepő, hogy az 1850-es évek elején belekeveredett a szabadságharc újraindítását célzó Mack–May-féle összeesküvésbe. E tettéért előbb halálra, majd várfogságra ítélték. Szabadulása után emigrációba vonult, s mint tüzérvezredes, részt vett az egységes Olaszországért folytatott küzdelemben. 1863-ban nyugdíjazták, a kiegyezés után tért haza, 1903-ban hunyt el. Sírja Budapesten, a Fiumei úti temető 31/2-es parcellájában található.

Egy sírfelirat szerint ugyancsak helyiütt temették el Gruber (Gödörös) Fülöpöt is, ám Tóth Vilmos történész elmondása szerint a kiírás jelképes: valójában a tüzér százados (a kővön hadnagy) rendfokozat szerepel – tévesen) élettársa, Űrményi Franciska nyugszik a sírban. A Párizsban hadmérnöki akadémiát végzett, szintén a Bervaldo-ezredben szolgált Gruber Lipótvár védelmezésében tűnt ki. A korszerűtlen kis vár mintegy ezeröttszáz fős őrsége több mint négy hétig állta az ostromló császári sereg támadásait. A parancsnok, Ordódy Kálmán azonban úgy vélte, hogy a túlerővel szemben nem képes tovább tartani a várat, s 1849. február 2-án a megadás mellett döntött, bár ezt Gruber Fülöp és a Kossuth által megbízhatatlannak tartott Ordódy felügyeletére, Lipótvárra rendelt báró Mednyánszky László mindvégig ellenezte. A hadbírósgai tárgyaláson Ordódy azt vallotta, hogy a várat csak Mednyánszky és társai terrorjának engedve nem adta fel korábban.

– Ennek következményeként április 22-én a főkolomposnak kikiáltott bárót és hű bajtársát, Grubert kötélt általi halálra ítélték. Ezt azonban sem Alfred Windisch-Grätz, sem a fővezéri posztot őt követő Ludwig Welden nem erősítette meg. Welden utóda, Julius Haynau azonban már kinevezése után néhány nappal elrendelte az ítélet végrehajtását; erre végül június 5-én, Pozsonyban sor is került. A Haynau nevéhez köthető magyarországi megtorlásnak tehát – Mednyánszky László mellett – Gruber Fülöp lett az első áldozata – jegyzi meg Csikány Tamás ezredes.

Feith László; fotó: Galovtsik Gábor és Marján László

38
NEMZETKÖZI CÉLKÖVETÉSI
ÉS LŐGYAKORLATOK,
KÉPESÉGBEMUTATÁS,
KIKÉPZÉSI, VALAMINT
EGYÜTTMŰKÖDÉSI
FELADATOK: A
MEGALAKULÁSUK
SZÁZHATVANÖTÖDIK
ÉVFORDULÓJÁRA
EMLÉKEZŐ HADIHAJÓSOK
EGÉSZ ÉVBEN MUNKÁVAL
(IS) ÜNNEPELNEK.

14 Kiváló oktatás, gyakorlatias képzés, a katonahagyományok újjáéledése – ezek az átszervezett honvédtisztképzés jellemzői.

28 A pápai bázisrepülőtéren települt nehéz légiszállító ezred (HAW) a közelmúltban érte el a tízezer repült órát.

50 Immár felnőtt egy korosztály, amelynek a délszláv háború már történelem. A haderőnek komoly feladatai voltak akkor...

**A MAGYAR HONVÉD
MAGAZIN KÖVETKEZŐ
SZÁMA
2013. JÚNIUS 14-ÉN
JELENIK MEG.**

54 Bertalan Árpád földi maradványait idén áprilisban helyezték végső nyugalomra a Fiume úti sírkertben.

„Francia” tüzérek	3
HADERŐ	
Jövőkép	6
NAGYVILÁG	
Radar	10
Missziós hírek	12
SEREGSZEMLE	
Csillagváró	14
Élete a repülés	18
Áprilisban történt	20
A svéd kapcsolat	24
A Góbétól a Gripenig	27
Nehézfiúk	28
Tábori posta	31
Humányszolgáltatók	35
Mozgalmas jubileum	38
Door gunner, magyar módra	40
HADITECHNIKA	
Ajtónállók	42
HÁTORSZÁG	
A keleti fronton	46
Tűzkeresztég	50
Végső nyughelyen	54
Állandó változás	57
Hazatért a doberdói fa	60
Közérdekű	62

**A Honvédelmi
Minisztérium magazinja
XXIV. évfolyam 2013.
5. szám**

Kiadja a HM ZRÍNYI Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhatalmú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság.

Felelős kiadó:
DR. BOZSONYI KÁROLY
ügyvezető

Nyomatás:
A kft. saját nyomdájában

Felelős vezető:
A kft. ügyvezetője

Szerkesztőség: 1087 Budapest,
Kerepesi út 29/B Postacím: 1440
Budapest, Pf. 22 Tel.: 459-5315,
HM: 27-913 fax: 459-5351
E-mail: magyarhonved@armedia.hu

Főszerkesztő:

TÖRÖS ISTVÁN

Főszerkesztő-helyettes:

SZABÓ BÉLA

Olvasószerkesztő:

M. TÓTH GYÖRGY

Lapszerkesztők:

TRAUTMANN BALÁZS, FEITH LÁSZLÓ

Fotóriporterek:

DÉVÉNYI VERONIKA, GALOVTSIK GÁBOR,
KRASZNAI-NEHREBÉCZY MÁRIA, RÁCZ
TÜNDE (KÉPSZERKESZTŐ), TÓTH LÁSZLÓ

Tervezőszerkesztő:

GRÓF ISTVÁN

E HAVI MAGAZINUNKAT

TRAUTMANN BALÁZS SZERKESZTETTE

Borító: Dévényi Veronika

ISSN: 0865-6932

Lapunk az Európai Katonai Sajtószövetség (European Military Press Association) tagja

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletéga (1008 Bp. VIII., Orczy tér 1.), előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknel, e-mailen: hirlap-elfozetes@posta.hu, faxon: 303-3440.

További információ:
06-80-444-444

JÖVŐKÉP

Hosszú távú megoldást keresünk

AZ ELMÚLT KÉT ÉVBEN SZINTE MINDEN HÓNAPRA JUTOTT EGY ÚJ HÍRA MAGYAR HONVÉDSÉG HELIKOPTERFLOTTÁJÁNAK SORSÁT ILLETŐEN. SOKAN MÁR BIZTOSRA VETTÉK AZ AMERIKAI UH-1-ES BESZERZÉSÉT, MAJD VÁLTOZOTT A „KÍNÁLAT”, ÉS AZ AGUSTAWESTLAND AW139-ES LÁTSZOTT BEFUTÓNAK. SIKLÓSI PÉTER VÉDELEMPOLITIKÁÉRT ÉS VÉDELMI TERVEZÉSÉRT FELELŐS HELYETTES ÁLLAMTITKÁRRAL IDŐRENDENBEN KÖVETTÜK A FORGÓSZÁRNYASOK SORSÁNAK ALAKULÁSÁT.

A hazai szállító- és harci helikopteres képesség csökkenése lassú folyamat volt. Mikor kezdődött el a szovjet haditechnika hadrafoghatóságának eróziója?

– A szolnoki helikopterbázis létrehozásának időszakában kezdődött a védelmi költségvetés csökkenése; addig két helikopterezredünk volt, az egyik Szentkirályszabadján, a másik a Tiszaparti városban. A Magyar Honvédség az elmúlt tíz évben felülte tartalékait, és ez hatványozottan igaz a repülőtechnikákra, amelyek hadrendben tartatóságát az élettartamok és az üzemidők határozzák meg. A kormányvál-

tást követően a minisztérium vezetése szembesült az addigra kialakult helyzettel, de a változtatásra kevés lehetősége maradt. A felújításra és a modernizációra a szovjet helikopterek esetében is van elvi lehetőség, hiszen a gépek szerkezeti részei 30–35 éves használatot tesznek lehetővé, megfelelő karbantartás és nagyjavítás mellett. Nehezebb kérdés volt számunkra a javítás elvégzésének lehetséges helyszíne, hiszen a helikoptereket csak olyan gyárba vihetjük volna, amelynek megvan a jogosítása az ipari méretű munkák elvégzésére. Magyarországon a Dunai Repülőgépgyár egy-

MAGYAR HONVÉD

MIL MI-17 HIP

Csúcssebesség:	250 km/h
Csúcsmagasság:	6000 méter
Hatótávolság:	465 km
Szállítási kapacitás:	30 utas/4000 kg
Külső teher:	5000 kg
Fegyverzet:	ajtógéppuskák, nem irányított rakétakonténerek.

kor nemcsak a néphadsereg, de az akkori szövetséges NDK és Bulgária hadseregének helikoptereit is felújította. Ez a kapacitás elveszett, a gyár helyén ma bevásárlóközpont van. Lehetséges megoldásként szóba jöhetnek volna a cseh és a lengyel üzemek, de az ő jogosításuk csak a saját országuk gépeire érvényes, hiszen az orosz hadiipar is védi a saját érdekeit. Immár NATO-szövetségként nem kerülhetünk meg

MAGYAR HONVÉD

egy másik problémát sem, mely szerint a nyugati technológia, a nyugati berendezés nem maradhat benne az Oroszországba javításra kiszállított helikopterben.

tében, de bizonyos feladatok – kutatás-mentés, kiképzés stb. – elvégzésére nem kell az óriási méretű desztantér.
– **Az ajánlatok száma hirtelen megsokszorozódott...**

– **Ebben a nehezen megoldható feladatrendszerben felmerült egy lehetséges új variáció, amikor megérkezett egy amerikai ajánlat.**

– 2010 végén az amerikai haditengerészet a jelentkező partnerek számára felajánlott 86, hadrendjéből kivonásra tervezett UH-1N helikoptert. Ezekben a harminc éve gyártott forgószárnyasokban még „benne volt” az üzemidő ötven százaléka, azaz megfelelő szintű nagyjavítás után újabb harminc évig szolgálhattak volna. Ez a gépek csavarjaira való szétszedését, a berendezések felújítását és az összeszerelést jelentette volna. Ez így elmondva egyszerűnek tűnik, de mindennek költségkihatásait már a magyar fél viselte volna. Mérlegettük a későbbi üzemeltetés költségeit is, és a használatotól-vásárlás során jól ismert problémákkal találkoztunk: olcsóbb vétel után jelentősebb összegű ráfordítások következnek.

Ezek mind gazdaságossági kérdések voltak, hiszen a helikopter, mint típus, összességében megfelelt volna számunkra. A szállítható katonák száma ugyan kevesebb, mint a Mi-8 és a Mi-17 típus ese-

MIL MI-24 HIND

Csúcssebesség:	335 km/h
Csúcsmagasság:	4500 méter
Hatótávolság:	450 km
Szállítási kapacitás:	8 utas/n.a.
Külső teher:	2400 kg

Fegyverzet: fedélzeti géppuska vagy géppágyú, ajtógéppuskák, irányított páncéltörő rakéták, nem irányított rakétatár, szabadesésű bombák, gránátvető-, géppuska- és géppágyú-konténerek.

– A világ nagy helikoptergyártói az amerikai ajánlat hallatán sorra jelentkeztek, mondván, ennyi pénzért tudnak újat is adni. Voltak egy típusra vonatkozó ajánlatok és voltak, akik két helikoptertípussal biztosították volna a Magyar Honvédség forgószárnyas-igényeit. Mi nem kértük, ők ajánlgták a termékeiket!

– A mérlegelésnek ebben az esetben milyen szempontjai lehetnek?

– A legfontosabb az, hogy mire van igénye a Magyar Honvédségnek? Ez az igény pedig olyan szállítóképesség, amely sokoldalúan használható akár katonai, akár civil feladatok esetében. Az esetleges harci feladatoknak való megfelelés megoldható a függesztményekkel, irányított és nem irányított rakétákkal, valamint géppuskakonténerrel. A dokumentációk közül az olasz félelem a gyártótól érkezett: állami szintű

velelés, pontosítás nyújtotta el időben. Nekünk kérdéseink voltak, és ezekre hivatalos válaszoknak kellett születniük. Az olasz kormányzati ajánlattal az volt a probléma, hogy már a tárgyalások kezdeti szakaszában vádák és találgatások fogalmazódtak meg a nyilvánosságban (és a nyilvánosság mögött is) az esetleges együttműködés tisztaságát illetően. Egy bármilyen okból támadható helyzet kialakulásának még a lehetőségét is ki akartuk zárni, hiszen nem elég becsületesnek lenni, de annak is kell lát-

ben mindenki véleménye figyelembe vehető.

– Az elképzelések szerint milyen és mekkora lesz a Magyar Honvédség új forgószárnyasflottája?

Három helikoptertípus a feladatrendszernek megfelelő választékból.

AGUSTAWESTLAND AW139M

Csúcssebesség:	310 km/h
Csúcsmagasság:	6098 méter
Hatótávolság:	1250 km
Szállítási kapacitás:	15 utas/3070 kg
Külső teher:	2200 kg
Fegyverzet:	ajtógéppuskák, nem irányított rakétakonténernek.

együttműködésre tettek javaslatot, mely számos előnnyel járt volna a számunkra. Mivel a típust az olasz hadsereg üzemelteti, a szakemberek képzése, a szimulátorkapacitás megosztása is lehetséges opció volt.

– 2012 végén érkeztek a hírek az „amerikai kapcsolat” befejezéséről, az év tavaszán pedig az olasz verzióval kapcsolatban is megváltozott a minisztérium szándéka.

– Az UH-1-es történetét számos le-

szani. A megoldás az lett, hogy nyílt tendert fogunk kiírni még az idén, de a döntést már a jövő tavasszal rendezendő választások után felálló kormány fogja meghozni. Ez némi csúszást fog eredményezni az eredeti menetrendünkhöz képest, amit nyilván át kell hidalnunk képességoldalról.

– A minisztérium végül a sokáig elvetett opció mellett döntött, vagyis az orosz helikopterek részleges felújításával várja ki az új típus rendszerbe állását.

– Terveink szerint az amerikai ajánlatban szereplő gépek első része már 2013 nyarán megérkezett volna. Amikor látszott, hogy ez nem reális lehetőség, a meglévő szolnoki gépek élettartamának meghosszabbításáról született döntés. Ezzel párhuzamosan szakembereink kidolgozzák a Magyar Honvédség képességigényeit rögzítő nyilvános helikopterbeszerzési tendert, amelyen minden gyártó indulhat a termékével. A tenderben megfogalmazott paramétereket azután a parlamenti pártokkal egyeztetve pontosítjuk, így a jövő évi választás után megszülető döntés-

SIKORSKY UH-60M BLACK HAWK

Csúcssebesség:	280 km/h
Csúcsmagasság:	5790 méter
Hatótávolság:	511 km
Szállítási kapacitás:	11 utas/1200 kg
Külső teher:	4100 kg

Fegyverzet: ajtógéppuskák (Black Hawk: irányított rakéták, nem irányított rakétakonténernek, géppuska- és gépágyúkonténernek).

– Sokoldalúan használható, hosszú távra megoldást nyújtó gépparkot szeretnénk hadrendbe állítani az összes szükséges eljárás lefolytatása után. Nagyjából tizenöt Mi-17-es kapacitásának kiváltására keresünk megoldást, így a pályázónak ennek megfelelően kell megtennie az ajánlatát könnyű vagy közepes kategóriában. A helikoptereket a

honvédség üzemelteti majd, de feladatrendszerükben szerepelni fog mentési, kutató-mentő, katasztrófavédelmi, esetleg rendőrségi bevetések végrehajtása is. A gépek hasznosításában elsődleges a szállítóképesség biztosítása, illetve le-

hetséges fegyverzetrel a csapásmérő képesség megteremtése.

A beszerzést követően azonos haditechnikai és logisztikai háttérrel számolunk, tehát akár egy, akár két típusal fedjük le az igényeket, azoknak azonos ipari háttérrel kell rendelkezniük. Nem szabad elfelejtenünk arról sem, hogy most 35–40 éves időszakra születik döntés, tehát a választott típusnak alkalmasnak kell lennie a folyamatos fejlesztésre is, hiszen – kis túlzással – azon a jelenlegi helikoptervezetők unokái is repülhetnek még.

EUROCOPTER AS532AL COUGAR

Csúcssebesség:	279 km/h
Csúcsmagasság:	3450 méter
Hatótávolság:	776 km
Szállítási kapacitás:	24 utas/4930 kg
Külső teher:	4500 kg
Fegyverzet:	ajtógéppuskák

FÖLDRE PARANCSOLT LÉGIERŐ

Az amerikai légierő 44 ezer repült óra költségeit kívánja megtakarítani azzal, hogy flottájának egyharmadát a földre parancsolja. Az 591 millió dolláros megtakarítást a március elsején életbe lépett költségvetési megszorítások tették szükségessé.

A jelenlegi tervek szerint a 2013-as pénzügyi költségvetési évben 241 496 repült órát használhat ki a légierő. A csökkentett mennyiséget a jelenleg is zajló műveletekben részt vevő egységekre, a teljes és a műveleti alapképességeket megőrző századokra osztják szét.

Az azonnali vagy a tengerentúli missziókról hazatérve leállított 17 század között található a híres Thunderbirds bemutató-kötélék és több, Európában tevékenykedő vadászbombázó- és nehézbombázó-alakulat is. (Air Force Times)

TÁRSULÓ LENGYELORSZÁG

Lengyelország hivatalosan is bejelentette: részt kíván venni a NATO közös légi megfigyelő programjában, az Alliance Ground Surveillance (AGS-) programban. A csatlakozáshoz szükséges dokumentációt a programirodától már megkapta a lengyel védelmi minisztérium.

Lengyelország elsősorban a határaitól keletre eső területek ellenőrzésében érdekelt, ennek feladatait akarják az AGS segítségével megoldani. Az ország a tervek szerint 2014 elején csatlakozhat a programhoz.

A NATO-program alapja öt RQ-4B Euro Hawk távról irányított, nagy hatótávolságú, nagy magasságban repülő, sugárhajtású felderítő repülőgép. A német Luftwaffe állományába kerülő gépek az 51. felderítő repülőezrednél dolgoznak, elsősorban hírszerző és jelfelderítő feladatkörben. (Defense Industry Daily)

INTELLIGENS CÉLPONTOK

Hamarosan egészen új célpontokra kell figyelnie több haderő katonáinak: mozgó, intelligens robotok képviselik majd a felfegyverzett ellenőrzést a gyakorlótereken. Az ausztráliai Marathon Targets által kifejlesztett és gyártott szimulációs rendszert elsőként az ausztrál hadsereg, az amerikai hadsereg és tengerészgyalogság, illetve egy meg nem nevezett NATO-tagállam hadserege kezdi el használni.

A T-40 4-Wheel Drive rendszerben egy négykerekű, terepjáró platformra emberi testet, így fejet is mintázó felépítmény kerül. A beépített hangszórókkal „beszélgetni” tud az eszköz. Szimulálható a fegyverek keltette zajhatás – azaz „lőni” is tud a rendszer. A robot észleli a rá leadott lövéseket és ezekre autonóm módon képes reagálni is. (defensenews.com)

RAKÉTAKÍSÉRELET PAKISZTÁNBAN

A Shaheen-1 föld-föld irányított ballisztikus rakétarendszer továbbfejlesztett, nagyobb hatótávolságú változatával hajtott végre kísérleti indítást Pakisztán. A hivatalos források eredményesnek minősítették a tesztindítást, hozzáteve, immár 900 kilométeres hatótávolsággal képes a rakéta hagyományos vagy atomrobbanófejet a kijelölt célpontba juttatni.

Az elindított rakéta az Arab-öböl előre meghatározott pontjára csapódott be. Az eddig 750 kilométerre repülni képes Shaheen-1 új hajtóművet és vezérlőrendszert kapott, így a hatótávolság mellett a fegyver pontossága is megnőtt. A fejlesztők szerint további tesztindításokra van szükség a fejlesztések teljes körű ellenőrzéséhez és a hadrafoghatóság megállapításához. (Defense Tech)

RAKÉTAVÉDELEM HAJÓRÓL

Kifejezetten rakétavédelmi feladatokra optimalizált hadihajó tervezetét mutatták be a Washingtonban megrendezett Sea-Air-Space Expo 2013 kiállításon. Az amerikai Huntington Ingalls hajógyár elképzelése szerint a már hadrendben álló LPD-17 San Antonio-osztály hajótestére és felépítményére alapozott Ballistic Missile Defence Ship (BMD Ship) költséghatékonyabb lehet, mintha egy teljesen új hajót fejlesztenének ki.

A hajó elsősorban irányított rakétafegyverzetrel, a Standard lég- és rakétavédelmi család tagjaival (SM-2, SM-3 és SM-6), valamint Tomahawk csapásmérő robotrepülőgéppel rendelkezik. A helikopter vagy billenőrotoros repülőgép üzemeltetésére is alkalmas hajó emellett egy 57 mm-es Mk110 automata ágyútoronyot és egy RIM-116 Rolling Airframe Missile (RAM) közeli légvédelmi rakétarendszert kapna. (bmpd.com)

KI FIZET A KÁROKÉRT?

A Fülöp-szigeteki kormány ugyan örömet fejezte ki, hogy nemrég 10 hetes munkával eltávolították az amerikai haditengerészet USS GUARDIAN (MCM-5) aknakereső hajóját a Tubbatha-korallzátomról, de az okozott károk miatt kártérítésre számít. A hajó még 2013. január 17-én futott zátonyra. A felmérések szerint a USS GUARDIAN és a mentőakció hajóegységei legalább 4000 négyzetméternyi korallzátont rongáltak meg, megsemmisítve a páratlanul gazdag élővilágot.

A szerencsétlenül járt hajót a helyszínen kellett három részre szétvágni, majd a darabokat egyenként emelték ki és szállították el. Mivel a hullámok a balesetet szenvedett hajót teljesen ráfordították a zátonyra, s a hajótestbe rengeteg víz került, nem volt lehetséges a levontatás és az elhajózás. (Sky News)

HAZATÉRNEK A HELIKOPTERESEK

Május második felében hazatér Afganisztánból a kabuli nemzetközi repülőtéren szolgáló Magyar Honvédség Mi-35-ös Légi Kiképzés-támogató Csoport. A kontingens 2010 áprilisa óta vesz részt az afgán légierő harci helikopteres hajózóinak elméleti és gyakorlati felkészítésében, mentorálja az afgán nemzeti hadsereg helikoptereinek üzemben tartását és az azzal kapcsolatos műszaki tevékenységet. Afganisztán Herat tartományában, a Shindand légibázison tevékenykedik egy másik magyar helikopteres kiképzőcsoport, a Mi-17-es Légi Tanácsadó Csoport is, melynek mandátuma 2013. december végéig szól.

Honvedelem.hu, MTI
Fotó: Dévényi Veronika

Április elsejétől az MH Kabul Nemzetközi Repülőtér Őr- és Biztosító Kontingens (MH KNR ŐBK) 2. váltása őrzi „Afganisztán kapuját”, miután megtörtént a parancsnoki beosztás átadás-átvétele. Ennek jelképes mozzanataként a távozó parancsnok, Benda László ezredes átadta a nemzeti zászlót utódjának, Apáti Zoltán ezredesnek, Philippe Adam dandártábornok, a Kabul Nemzetközi Repülőtér francia parancsnoka gratulált a szolgálatát befejező 1. váltás állományának az elvégzett munkához. Beszédében rámutatott, hogy elégedett volt azzal a professzionális hozzáállással, amelyet a magyar katonák részéről tapasztalt a tábor védelme és az egyéb feladatok végrehajtása során.

MH KNR ŐBK-2

ŐRSÉGVÁLTÁS KABULBAN

PARANCSNOKHELYETTESI DICSÉRET

A KFOR-parancsnokságra látogatott Sztáray Péter, a Külügyminisztérium biztonság- és védelempolitikáért felelős helyettes államtitkára. A Bojan Pograjc dandártábornokkal, a KFOR szlovén parancsnokhelyettesével folytatott megbeszélésen a felek áttekintették Koszovó biztonsági helyzetét, a magyar katonai részvételt és a HungaroControl Zrt. szerepvállalását a nyugat-balkáni ország magas légtéri forgalmának irányításában. A találkozón a parancsnokhelyettes méltatta a Magyar Honvédség szerepvállalását, és elismerően szólt a KFOR-parancsnokságon, valamint a KFOR Harcászati Tartalék Zászlóaljnlál szolgáló magyar katonák teljesítményéről.

Mitsch Zoltán százados

KÖSZÖNET A SEGÍTSÉGÉRT

A koszovói Turucica település felújított iskolaépületét a közelmúltban, ünnepélyes keretek között adta át José Talambas alezredes, a KFOR Harcászati Tartalék Zászlóalj parancsnoka. A munkálatok a portugál kontingens pénzügyi keretéből valósultak meg. A teljes körű felújítás során új melléképület és műfüves pálya is készült, a bejáratot pedig mozgásérülítő-rámpával látták el. Az átadási ünnepségen a helyi oktatási hivatal vezetője megköszönte a magyar összekötő és megfigyelő csoport (LMT) munkáját, hiszen – mint mondta – az ő közbenjárásuk nélkül ez a projekt nem valósulhatott volna meg.

Kép és szöveg:
Korom Grácia hadnagy

BEFEJEZTÉK KÜLDETÉSÜKET

A sínai-félszigeti, katonákból és rendőrökből álló Többnemzeti Erők és Megfigyelők (Multinational Force and Observers – MFO) magyar kontingensének váltásán részt vett Warren J. Whiting vezérőrnagy, az MFO parancsnoka, Robert D. Haycock ezredes, törzsfőnök és dr. Kveck Péter, hazánk egyiptomi nagykövete is. A búcsúzó állomány tagjai közül Selmeczi Attila alezredes, Klement Arnold őrnagy és Takács Péter rendőr százados parancsnoki, Bagyi László főhadnagy és Éva Lóránd törzsmester törzsfőnöki, Fekete János rendőr főtörzszászlós vezénylőzászlósi, Horváth Balázs rendőr főtörzsmester és Gál-Szabó Orsolya főtörzsmester kontingensparancsnoki elismerésben részesült.

Kép és szöveg: Makrai Anna rendőr százados

ÁTFOGÓ ELLENŐRZÉS

Az EUSEC RD Congo misszió keretében az Európai Unió 2005-től segíti a kongói hadsereg reformját. Az afrikai ország keleti részén, a ruandai határ melletti Dél-Kivu tartományban elromosuló tanácsadócsoporthoz Nagy Sándor ezredes és Lökösházi Béla őrnagy személyében két magyar tagja van. A misszióban szolgálók nemrégiben a térségben állomásozó katonai alakulatokat ellenőrizték, hogy a kongói katonai vezetés képet kaphasson a 10. katonai kerületben tapasztalható állapotokról. A magyar katonatisztek kiemelt feladatuként valamennyi, összesen 11 katonai körzet helyzetéről készítenek átfogó jelentést, amely a hadsereg reformját célzó stratégiai terv alapjául szolgál majd.

N. S. ezredes

CSILLAGVÁRÓ

SZERVEZETTSÉG, KIVÁLÓ OKTATÁS, GYAKORLATIAS KÉPZÉS – EZEK AZ ÁTSZERVEZETT HONVÉDTISZTKÉPZÉS JELLEMZŐI. AZ MH LUDOVIKA ZÁSZLÓALI HALLGATÓI NAP MINT NAP ÚJ KIHÍVÁSOKKAL SZEMBESÜLNEK AZ ISKOLAPADBAN ÉS A GYAKORLATOKON EGYARÁNT. A KÉPZÉS CÉLJA: KATONAI KÖRNYEZETBEN SZOCIALIZÁLÓDJANAK A JÖVŐ TISZTJEI.

A katonahagyományok újjáéledésének is szerepe volt az MH Ludovika Zászlóalj megalakulásában. Nevét az egykori rangos intézmény, a Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémia után kapta, amely évtizedeken keresztül gondoskodott kiváló tisztek képzéséről. Épülete még áll Budapesten, az Orczykerten. A nagy múltú intézményt a Monarchia bécsújhegyi akadémijával tartották egyenrangúnak, méltán, hiszen honvédtisztek generációi szereztek meg itt tudásukat, s közülük sokan töltötték be meghatározó szerepet a múlt század nagy háborúiban. A második világháború után a Magyar Királyi Honvédséggel együtt a „Ludovikának” is a felszámolás jutott osztályrészül.

HAGYOMÁNY ÉS MEGÚJULÁS

2011-ben új fejezet kezdődött a magyar katonai felsőoktatásban. A gyakorlatiasabbá, életszerűbbé váló honvédtiszt-képzés érdekében, a Magyar Honvédség önálló alakulataként hozták létre a Ludovika-zászlóaljat. A ma katonái, honvédtisztjelöltjei a névválasztással tisztelegtek az egykori intézmény történelmi emléke előtt, büszkeséggel ápolják és adják tovább ezt a nagyszerű örökséget.

Idén több mint 100 honvédtisztjelölt készül az avatásra. A végzős évfolyamot tanulmányaik „közepén” érte a változás, a képzés átalakítása, ám a folyamat zökkenőmentesen zajlott, a tanárok és a hallgatók egyaránt meg akartak felelni az új képzési rendszerrel járó kihívás-

MAGYAR HONVÉD

Kovács Dániel ❖ Fotó: K. N. M., T. L. és archív

Katonahagyományok útján a honvédtisztjelöltek

soknak. Tisztjelölti feladataikról, mindennapjaikról, jövőbeni terveikről két végzős hallgatóval beszélgettünk.

György Eszter már gimnáziumi éveitől elhatározta, honvédtiszt lesz, s ennek megfelelően a felsőoktatási jelentkezési lapján első helyen jelölte meg a Nemzeti Közszolgálati Egyetem elődjét, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemet. Elmondta, már ekkor tudta, hogy

MAGYAR HONVÉD

SEREGSZEMLE

a repülőkhöz közel szeretne dolgozni, a lehetőségek széles palettáján pedig a légi irányításra esett a választása. Hozzátette, ezt az életpályát leginkább könyvekből, filmekből ismerte meg, így született meg benne a döntés: a seregben a helye. Nagy örömmel fogadta hát a hírt: felvették. Szülei először kissé meglepődtek ezen a nem mindennapi döntésén, de ma már örülnek a stabil életpályát biztosító lehetőségnek, és kezdetől fogva mindenben támogatják lányukat.

A légiforgalmi irányítás nem egyszerű feladat. Eszternek sokat kellett tanulnia az évek során. Az induláskor még nagy létszámú csapatból sokan lemorzsolódtak, ám a három hónapos alapkiképzés

után összetartó, családias hangulatú társasággá kovácsolódtak. Elmondta, tisztként, első beosztásában már felősségteljes feladata lesz, hiszen rajta is múlik, hogy az általa célra vezetett vadászgépek sikeresen tudják-e végrehajtani a feladatukat. Ez a képzés nem is képzelhető el másutt, mint egy légibázis közelében. Ezért 2011-ben, miután két évet töltötték tanulással Budapesten, Eszter és társai beköltöztek a szolnoki helikopterbázis laktanyájába. Megismerkedtek egymással, a századparancsnokkal, magával a repülőterrel, gyakorlataik színterével. Mint a tisztképzés többi szakirányán, itt is nagy

hangsúlyt kap a gyakorlati képzés. A fiatal tisztjelölt sok időt tölt szimulációs programokkal, amelyek felkészítik őt a jövőbeli éles helyzetekre. Eszter idejének többségét egy korszerűen berendezett, gyakorló harcálláspont-komplexumban tölti, ahol a szimulátor és a szimuláció céljára szolgáló szoftverek valós légi helyzeteket megközelítő képeket állítanak elő. Itt zajlik egyébként a végrehajtott légiforgalom-irányító (Air Traffic Controller – ATC) és vadászirányító (Intercept Controller – IC) állomány, valamint a munkájukat segítő asszisztensek (Air Traffic Controller Assistant/Intercept Controller Assistant – ATCA/ICA) kiképzése, továbbképzése és átképzése is.

Következtek tehát a tanulókkal, gyakorlatokkal töltött hétköznapiak, majd a félévenkénti tanulmányi vizsgák, amelyeket Eszter sikerrel teljesített. Most, végzős hallgatóként az utolsó megmérettetésekre készül. Szakdolgozatát írja, amely igazodik leendő szakmájához. Címe: Radarszimulációs gyakorlatok tervezése. Eszter megjegyezte: az alapos kutatás nem csak a jó érdemjegy miatt fontos, hiszen a főképp az oktatók cikkeiből, kutatási anyagaiból, a NATO idevágó szakirodalmából összegyűjtött tudást kamatoztathatja munkája során.

Gieszer Bence más utat választott: már műszaki főiskolás hallgatóként döntöt-

te el, hogy katonatiszt lesz. Egy nyug-állományú ezredes, aki óraadóként dolgozott a főiskolán, nemegyszer hívott meg katonai előadókat, mi több, közel-harcoktatást is szervezett. Bencét az ő hatására kezdte el foglalkozni a gondolattal: a honvédségben a helye. Döntését később sem bánta meg. Elmondta, itt megtalálta önmagát, végre azzal foglalkozhat, amit szívesen tanul. Műszaki beállítottságának megfelelő szakirányt választott: harckocsizó lett. Mivel ez egyben katonai vezetői szakirányt jelent, Bence is felelősségteljes beosztásba kerül. Feketebarettesek szakaszparancsnoka lesz, s ennek megfelelően részt vesz majd a személyi állomány ki-

képzésében is. A tervek szerint már parancsnokként lesz jelen az idei, szeptember-októberi közös gyakorlatokon, a nullopti lőtérén, ahol az állomány irányításában és összekovácsolásában, a harckocsik alkalmazásával járó teendők koordinálásában várnak rá nagy kihívások.

Bence számára vasárnap este kezdődik a hét, társaival ekkor érkeznek vissza a kampuszba. Hétfőn reggel 6:30-kor reggeli, és kezdődnek az órák. Harcászati, lövésszeti felkészítés, haditechnika – ezek a gyakorlati tárgyak színesítik az elméleti képzést. A honvédtisztjelöltek emellett gyakran látogatják meg leendő alakulataikat, s a látogatást felkészítő órák előzik meg. Bence számára is fontosak ezek a látogatások, hiszen a többhetes gyakorlatok alatt megismerkedhet leendő vezetőivel és beosztottjaival, a terepen pedig nélkülözhetetlen tapasztalatokra tehet szert. Elmondta,

sokat jelent, hogy együtt lehet az állománnyal, részt vehet a harckocsik műszaki előkészítésén, a harcászati gyakorlatokon és a lövésszettekben. Felkészültségét mi sem jellemzi jobban, mint

az, hogy az utolsó csavarig ismeri a T-72-es harckocsit. Az itt megszerzett gyakorlatot néhány hónap múlva, immár az első beosztásában szolgáló hadnagyként fogja alkalmazni. Végzős társaihoz hasonlóan, Bence is elkezdte írni egy aktuális témáról, a helységparancsról szóló szakdolgozatát. Hozzátette: minél jobban beleássa magát, annál izgalmasabb a téma. Az összegyűjtött anyag több mint elegendő. Nincs más hátra, mint lefordítani a többségében angol nyelvű szakirodalmat, illetve megfelelő formába öntve megírni a dolgozatot. Hozzátette, a könyvtárzás, az egyéni kutatás mellett sok segítséget kap osztályfőnökétől is.

VISSZASZÁMLÁLÁS

Egyre közeledik augusztus 20-a, a tisztavatás napja. Az izgalommal teli várakozás közben fogynak a leküzdendő egyetemi feladatok, megfogalmazódnak a szakdolgozatok utolsó mondatai is, s az első tanévben még oly távolinak tűnő dolgok már „karnyújtásnyira” vannak. Eszter és Bence mindenesetre utolsó kihívásként, a lehető legjobb eredménnyel akar végezni...

ÉLETE A REPÜLÉS

Kecskeméti nemzetközi repülőnap és haditechnikai bemutató 2013

A KATONAI REPÜLŐTÉR SZOMSZÉDSÁGÁBAN NŐTT FEL, ÉDESAPJÁVAL AZ ELSŐ KECSKEMÉTI REPÜLŐNAPON IS OTT VOLT. AZ IDEI LÉGI PARÁDÉNAK VISZONT MÁR AZ EGYIK FŐSZEREPLŐJE LESZ: LANGÓ VIKTOR SZÁZADOS AZ MH 59. SZENTGYÖRGYI DEZSŐ REPÜLŐBÁZIS ÚJ BEMUTATÓPILOTÁJA.

A repülés Langó százados számára a világ egyik legtermészetesebb tevékenysége, a „földön” elképzelni sem tudná az életét. Nem is lehet csodálkozni ezen, hiszen a vadászgépek közvetlen közelében, a kecskeméti repülőter mellett honvédségi lakótelepen nőtt fel. Édesapja nyugállományú katonatiszt, fegyvermérnöként szolgált a bázison.

– Remegtek a lakótelep ablakai, amikor egymás után szálltak fel a MiG-21-esek, a lenyűgöző látványért a legkedvesebb játékaimat is azonnal félretet-

tem. Kamaszkorom egyik legnagyobb élménye pedig az volt, amikor édesapám elvitt az első kecskeméti repülőnapra. Akkor jött Magyarországra először F-16-os és MiG-29-es. Egyik sem repült ugyan, de a közelükbe lehetett menni. Rengetegen tolongtak a zónában, hogy láthassák a statikus bemutató két sztárját – emlékszik vissza a Gripen-flotta új bemutatópilótája.

Tizenhat évesen, harmadikos gimnazista korában, Jakabszálláson kezdett vitorlázógéppel repülni.

– Akkor már a katonai pályára készültem, abban a tudatban éltem, hogy az érettségi évében, 1997-ben indul vadászpilóta-képzés a szolnoki főiskolán. Aztán mégsem így történt, de mivel a repülés közelében akartam maradni, a Budapesti Műszaki Egyetem Közlekedésmérnöki Karára jelentkeztem, hiszen ott repülőgépszetre lehetett szakosodni. A „biztonság kedvéért” pedig az akkor még létező Kilián-főiskola repülés-irányítói és sárkányhajtoműves szakára is elküldtem a jelentkezési lapomat. Fel-

vettek az egyetemre. Remekül sikerült az első évem, de miután vitorlázógépre oktatói vizsgát tettem, már-már többet foglalkoztam a repüléssel, mint a tanulással. Matekból és irányítástechnikából alaposan el is maradtam a kreditpontok gyűjtésével. Semmi nem motivált ugyanis a tanulásra, nem volt életcélom, elképzelni sem tudtam, hogy mit kezdek majd a diplomámmal. Egy haszna azonban mégis volt annak, hogy gyakran kijártam Jakabszállásra. Ott tudtam meg ugyanis, hogy ismét indul a pilótaképzés. Barátaim közölték: vége a linkeskedésnek! Ha tényleg ez a célom, akkor húzzak bele a tanulásba, mert a kanadai képzés alapfeltétele a diploma. Akkor voltam negyedéves, azonnal beadtam a jelentkezésemet és elkezdtem tanulni. Kemény időszak volt, de sikerült az összes elmaradt vizsgámat teljesíteni, és az orvosi vizsgálat is megfelelt.

Abban az évben a kanadai képzésre készülő hajózójelöltek Tapolcán estek át az egy hónapos alapkiképzésen, aminek a végén Langó Viktor szerződéses őrvetetői rendfokozatot kapott.

A készültségi vadászgépek felszállása 50 méteres síkfutással kezdődik.

A kecskeméti bázis új bemutatópilótája a Gripen előtt idehaza Jak-52-essel és L-39-es Albatrosszal, Kanadában Harvard II-vel és Hawkkal repült.

– Következett az ejtőernyős kiképzés, majd pedig Szolnokon az elméleti felkészülés. A leghangúlyosabb tárgy az angol és a testnevelés volt, de tanultunk repüléselméletet, műszaki ismereteket, légi jogot és navigációt is. A végén pedig Jak-52-essel repültünk. 2005. május 11-én, évfolyamom első csoportjában utazhattam Kanadába. A reginai egyetemre jártunk három hónapig. Mindvégig a nyelvtanuláson volt a hangsúly, általában és szakmai angolt tanultunk. Ez idő alatt szinte meg sem szólaltam magyarul.

Az alapvető repülési fogásokat Harvard II-n és Hawkon sajátították el a magyar csoport tagjai, a kiképzés műrepüléssel, kötelékrepüléssel, kis magasságú navigációval és jó néhány katonai és polgári repülőter „bejárásával” zárult. A sikeres vizsga után aztán feltűzhették a „kanadai szárnyakat”.

– Ezt a jelvényt azok kapják, akik teljesítik a különféle

repülési tesztekét és megszerzik a civil szabályoknak megfelelő műszerrepülőképesítést is. Kanadában erről azt mondják: „először pilótának képzünk ki, és majd ezután lehetsz katonapilóta.” A harcászati kiképzésünk a Cold Lake légibázison volt, ahol többek közt már a légi harcort, az elfogást, a földi célok leküzdését és a négygépes csapásmérést is gyakoroltuk.

Langó Viktor 2007-ben, a tanfolyam elvégzése után, szerződéses hadnagyi rendfokozattal lett a Puma század beosztott repülőgép-vezetője. Ezt követően hivatásos állományba vették, majd rövidesen a bázis repülőművelési főnökségére helyezték, ahol jelenleg részlegvezető-helyettesként dolgozik. Talaly nőstény, kislfia, Zsombor, három hónapos.

– Most az egyik legfontosabb feladatunk, hogy tapasztalt pilótatársaim tanácsait meghallgatva összeállítsam az idei műrepülő programot. Erről egyelőre csak annyit árulhatok el, hogy ugyan lesz benne néhány új elem is, de alapvetően a kiváló elődöme által megírt ko-reográfia épül. Hiszen a Gripeneknek azóta is csak egy hajtóművük van, és a szárnyaik feszítváolsága sem lett nagyobb.

KÖZÖS KIKÉPZÉS

Április végén zárult az amerikai és magyar katonákból álló MH Katonai Tanácsadó Csoport első váltásának (MH KTCS-1) felkészítése. A kontingens tagjai az afgán nemzeti rendőrség és határőrség munkáját támogatják majd az ISAF északi regionális parancsnokságának területén. Az MH 5. Booskai István Lövészandár hódmezővásárhelyi katonáira épülő csapat felkészítése még 2012 decemberében indult; hozzájuk csatlakozott március végén 12, az Ohioi Nemzeti Gárdától érkezett amerikai katona. Az állomány április elején kötelék- és konvojgyakorlatokon vett részt Németországban, ezzel párhuzamosan a tanácsadói csoportok az alkalmazandó eljárásokat sajátították el Hódmezővásárhelyen. A kiképzés során a hajdúhadházi lőtérben a műveleti területeken helikopterrel végrehajtandó szállítási-harcászati helyzeteket is gyakorolták.

Csoma Ferenc zászlós; fotó: Budai Anna

TAVASZI LENDÜLET

A Nemzeti Közszerződési Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának I–IV. évfolyamos honvédtisztjelöltjei harcászati gyakorlat keretében sajátították el a különböző fegyvernemek szakfeladatait. Az MH Ludovika

Zászlóalj ócsai kiképzőbázisán, Tavaszi Lendület elnevezéssel megtartott foglalkozáson a jövő katonai vezetői testközelből tapasztalhatták meg a különböző harcaterületeket. A tapasztalatokat a közeljövőben értékelik majd ki a kiképzők és a tisztjelöltek. A gyakorlat során elsajátított ismeretek később, parancsnokként nélkülözhetetlenek lesznek a leendő tisztek számára.

Draveczi-Ury Ádám; fotó: Galovtsik Gábor

TERVEZETT ÁTVIZSGÁLÁS

A kecskeméti Gripeneknél elérkezett az első ipari szintű átvizsgálás ideje, miután elérték a 800. repült órát. A JAS-39-eseket a svéd légierő F7 ezredének bázisán, Satenasban vizsgálják át. A 10 hetes munka során elsősorban a repülőgép sárkányszerkezetét, rendszereit, a teherviselő elemek állapotát, az utólagos beépítéseket és módosításokat ellenőrzik. A kecskeméti pilóták áprilisban már a negyedik Gripenet repülték a helyszínre. Fontos, hogy minden gép a tervezett határidőre érje el a 800. repült órát, mert a cseh Gripeneket is Satenasban vizsgálják át, s ha csak egyetlen repülőgép is késve érkezne be, borulna az egy évre előre tervezett szigorú sorrend.

Gróf Gergely őrnagy

Fotó: MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis

HÍDEMBEREK

A közelmúltban a szentesi MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Ezrednél jártak a Nemzeti Közszerződési Egyetem harmad- és negyedéves műszaki szakirányos honvédtisztjelöltjei, akik szakfelkészítés keretében ismerhették meg a TMM-3-as nehéz hídrakos eszköz és a PTSZ-M lánctalpas úszó gépjármű kezelését. A TMM-3 típusú hídrakókészlet négy elemből áll: három úgynevezett bakaljzatos és egy bakaljzat nélküli hídmezőből. A kiképzésen a szentesi katonák és a velük gyakorlatozó, leendő műszaki tisztek egy kétmezős híd lerakását kapták feladatul. Ezzel párhuzamosan zajlott a PTSZ-kezelő katonák osztályba soroló vizsgája, melynek az árvízi készsűtség külön hangsúlyt adott: a lánctalpas kétlű harcjárművek ugyanis az árvízi védekezésnél gyakran használt és jól bevált eszközök.

Bleszkán Szilárd; fotó: Tóth László

ÚTVONALREPÜLÉS

Az MH 86. Szolnok Helikopterbázis egyik Mi-8-as szállítóhelikoptere a napokban légtér- és útvonalrepülési feladatot hajtott végre. Ennek során a személyzet a légi navigációt, azaz a városok, falvak, illetve különböző természetes és mesterséges tájékozdási pontok felismerését, azonosítását, valamint ezek alapján a térképen történő tájékozdást is gyakorolta. E repülési feladat fontos eleme a helikoptervezetők kiképzésének, ugyanis az útvonalrepülést szigorú értékelési normák alapján kell végrehajtanuk. A katonák emellett az ár- és belvízhelyzetet is felmérték, ezzel segítették a vízügy és a katasztrófavédelem munkáját.

Honvedelem.hu
Fotó: Dévényi Veronika

FELKÉSZÜLÉS A KÜLSZOLGÁLATRA

Az MH Békétámogató Kiképző Központban került sor a NATO- és EU-beosztásokba készülő felkészítésére. Az egyhetes program kiemelt eleme volt az általános lökiképzés, hiszen a külszolgálatot teljesítőknél is magabiztosan kell kezelniük személyi fegyvereiket. Ennek megfelelően AK-63D gépkarabéllyal, illetve P9RC pisztollyal hajtották végre löfeladataikat a katonák, akik emellett az általános békeművelési felkészítés keretében megismerkedtek a műveleti területen rájuk váró biztonsági kockázatokkal, s az ott alkalmazandó tárgyalástechnikákkal is.

Kép és szöveg: Kovács Dániel

MEGÁLLAPODTAK A BÉREN KÍVÜLI JUTTATÁSOKRÓL

Hende Csaba honvédelmi miniszter és a Honvédelmi Érdekegyeztető Fórum munkavállalói oldalának tagjai aláírták a honvédségi dolgozók béren kívüli juttatásairól szóló megállapodást. A felek rögzítették a hivatásos és szerződéses katonák, a közalkalmazottak, a kormánytisztviselők és a kormányzati ügykezelők illetményen kívüli juttatásait, figyelembe véve a törvényi változásokat. A megállapodás értelmében az érintett állományba tartozók a korábbi juttatásaik nagy részét továbbra is megkapják. Nem változik például a tanévképzési hozzájárulás vagy az önkéntes egészségpénztári hozzájárulás összege, de az eddigi 2 százalékos nyugdíjpénztári támogatást 4200 forintos, fix összegű támogatás váltja fel.

Bleszkán Szilárd
Fotó: Galovtsik Gábor

A KATYNI ÁLDOZATOK EMLÉKNAPJA

A katyni áldozatokra emlékeztek Budapesten. A rendezvényen mondott beszédében Vargha Tamás, a Honvédelmi Minisztérium parlamenti államtitkára úgy fogalmazott: a szovjet és a náci rezsim propagandahaborújának labirintusában az igazság keresése, a hallgatás falainak áttörése, a tények feltárása, a nemzeti emlékezet lángjainak időről időre történő fellobbantása mind-mind a lengyel szabadság ügyének munkálója lett. Prof. dr. Andrzej Krisztof Kunert, a Lengyel Harc és Mártírság Emlékét Őrző Tanács főtükára pedig külön hangot adott annak, hogy Budapest az első főváros Európában, ahol emlékparkot létesítettek a katyni áldozatok emlékére.

Antal Ferenc
Fotó: Krasznai-Nehrebczky Mária

AZ EU-HARCCSOPORTRÓL EGYEZTETTEK

Varsóban tanácskoztak a visegrádi négyek, azaz Lengyelország, Csehország, Szlovákia és Magyarország haderőinek vezérkari főnökei. Mieczysław Cieniuch vezérezredes, Peter Vojtek altábornagy, Petr Pavel altábornagy és Benkő Tibor vezérezredes megbeszélésein elsősorban az EU-harcsoport felállításának tagállamokat érintő feladatait tisztázták, emellett egyeztettek a négy ország védelmi képességeinek fejlesztésére vonatkozó álláspontokat is. Benkő Tibor elmondta: a lendő harcsoport kiváló lehetőséget teremt a többnemzeti katonai képességek fejlesztésére és az interoperabilitás erősítésére, a képességfejlesztés terén megvalósuló regionális együttműködés pedig más nemzetek számára is kitűnő példaként szolgálhat. Júliustól Magyarország látja el a V4-ek soros elnöki teendőit: az időszak egyik kiemelt feladata a négy ország közötti együttműködés továbbfejlesztése lesz.

Honvedelem.hu, MTI

VÍZFORRÁS: 50

Kiskörösrön adták át a HM El Zrt. és a HM Currus Zrt. által kifejlesztett ötvenedik víztisztító és vízkiadó konténer. A berendezésnek köszönhetően ezentúl könnyen és egyszerűen juthatnak ellenőrzött minőségű ivóvízhez a város lakói. Az ünnepségen Hende Csaba honvédelmi miniszter emlékeztetett arra, hogy a Magyar Honvédség régóta rendelkezik ilyen mobil berendezésekkel, hiszen a katonák egészséges ivóvízzel történő ellátása a sikeres hadműveletek egyik záloga. A kormány 5,7 milliárd forintot biztosított a honvédelmi tárca részére azért, hogy a január elsejétől alkalmazott, zacskózott és tartálykocsis vízellátás kiváltására átmeneti megoldásként szűrőkonténereket helyezzen el az érintett településeken. A végleges megoldást azonban a vízművek kútjaira szerelt szűrőberendezések jelentik majd. A honvédség kész arra, hogy ennek a feladatnak a megoldásában is részt vegyen.

Galambos Sándor; fotó: Rácz Tünde

NYÍRI BAKÁK A DONNÁL

Nyíri bakák a Donnál címmel nyílt kiállítás az MH 5. Bocskai István Lövészdandár hajdúhadházi kiképzőbázisának dísztermében. A dandár parancsnoksága, a Honvédség és Társadalom Baráti Kör debreceni szervezete, valamint a Vay Ádám Kiképzőbázis könyvtára ezzel az eseménnyel tisztelgett az egykori nyíregyházi és nyírbátori laktanyák katonáiból álló gyalogezred helytállásának és megpróbáltatásainak emlékére. A tárlatot Bene János, a nyíregyházi Jósza András Múzeum igazgatója nyitotta meg. Ezt követően Lippai Péter ezredes tartott előadást; a Bocskai-dandár parancsnokhelyettese 2012 nyarán bejárta az egykori események színterét, s ezúttal osztotta meg élményeit, tapasztalatait a hallgatósággal.

Cs. Sárkány Beáta

ÉLŐ HADTÖRTÉNELEM PÁKOZDON

A Jásdi Balázs hagyományörző főhadnagy vezette Magyar Tartalékosok Szövetségének katonai hagyományörző tagozata, egész pontosan a m. kir. 106. honvéd önálló tüzerűteg, a füzéri m. kir. 10. honvéd határőrszázad hagyományörző zászlóalj, valamint a m. kir. Szent István 3. honvéd gyalogezred hagyományörző egyesület tartott élő hadtörténelmi napot a pákozdi katonai emlékparkban. Az interaktív bemutató az érdeklődők működés közben láthatták például a 7,5 centiméter űrméretű, 15M Skoda hegyi-ágyút, és vaklőszerez ki is próbálhattak néhány kisebb, második világháborús kézfegyvert.

Kép és szöveg: Kálmánfi Gábor

Katonából katonadiplomata

A SVÉD KAPCSOLAT

Katonadiplomata lesz az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis parancsnoka. Kilián Nándor dandártábornok a tervek szerint augusztus 10-ét követően veszi át a beosztását hazánk stockholmi nagykövetségén, az akkreditációja Svédországba, Norvégiába, Dániába és Finnországba szól.

– Meglepetésszerűen ért a felkínált lehetőség, korábban meg sem fordult a fejemben, hogy valaha is egy nagykövetségén dolgozzak – emlékszik vissza a március eleji személyi beszélgetésre Kilián tábornok. – Azt ugyan sejtettem, hogy előbb-utóbb más beosztásba fogok kerülni, régóta szolgálok ugyanis Kecskeméten. Az USA vezérkari akadémiajának elvégzése után helyeztek ide, bázisparancsnok-helyettesnek, és már több mint négy éve vagyok parancsnok. Ez

összesen tizenegy év, ami vezető beosztásban, ugyanannál az alakulatnál nagyon hosszú időnek számít. Amikor ennek tudatában a jövőmet terveztem, arra gondoltam, hogy valószínűleg Pető tábornokot, a NATO Többnemzeti Légi Hadművelési Központjának parancsnokhelyettesét válthatom majd. Elődem közül ugyanis hárman kerültek Kecskemétreől az olaszországi Poggio Renaticóba. Egy átszervezés következtében azonban már nincs „kékruhás”, egycsilagos, magyar tábornoki hely a szövetségi beosztások közt. Emiatt úgy éreztem, hogy szakmai vonalon tulajdonképpen megszűnt a mozgásterem.

Két hónappal ezelőtt aztán kiderült, hogy mégis kínálkozik egy lehetőség a váltásra – igaz, a kisebbiket viszont még győzködöm, jöjjön ki a svéd fővárosba.

– Telefonon hívott fel az egyik előljáróm, és azt kérdezte, hogy elfogadnám-e ezt a beosztást. Teljesen váratlanul, felkészületlenül ért az ajánlat, ezért hát gondolkodási időt kértem. Úgy gondoltam, a következő éveket alapvetően meghatározó döntést egyedül kell meghoznom, még akkor is, ha a családom minden tagját érinti. Otthon addig nem szóltam a dologról, amíg el nem döntöttem, hogy mit fogok választani. Aztán bejelentettem az elhatározásomat. Bevallom, egy kicsit tartottam a fogadtatástól, de a feleségem és a lányaim is megértették: most ezt a feladatot kaptam. Nem akartak lebeszélni, tudomásul vették, hogy augusztusúni gyökeresen megváltozik az életünk. A nagyobbik lányunk már férjnél van, a kisebbiket viszont még győzködöm, jöjjön ki a svéd fővárosba.

DIPLOMACIAI PÁLYÁRA
KÉSZÜL KILIÁN NÁNDOR
DANDÁRTÁBORNOK.

MAGYARORSZÁG
KÖZELMÚLTBAN
KINEVEZETT,
STOCKHOLMBA
AKKREDITÁLT VÉDERŐ-,
KATONAI ÉS LÉGÜGYI
ATTASÉJAKÉNT NÉGY
SKANDINÁV ORSZÁGBAN
KÉPVISELI MAJD A
MAGYAR HONVÉDSÉGET.

Az előljárói döntés a kivülálló számára is logikusnak tűnhet, hiszen Kilián tábornok a Gripen-program „atyjaként” már a vadászgépek Kecskemétre érkezése előtt is folyamatos, szinte napi kapcsolatban állt a gyártóval, a svéd védelmi minisztériummal, a pilóták felkészítését, továbbképzését végző satenasi F7 ezred és a stockholmi szimulátor-központ parancsnokaival.

– Valóban úgy érzem, egy kicsit „haza” megyek, de azt már most látom, hogy a hivatalos feladataimon kívül valószínűleg ritkán tudok majd találkozni kinti barátaimmal. A beosztást illetően ugyanis a nagykövet és annak első helyettese után a véderő-, katonai és légügyi attasé következnek. Kecskeméten több mint ezer beosztottam volt, kint viszont egyetlen segítóm sem lesz. Négy

Pető István dandártábornoktól vette át a légibázis parancsnokságát.

országban, egy személyben fogom képviselni a Magyar Honvédséget. Ez többek közt azt jelenti, hogy legalább kéthavonta el kell látogatnom mind a négy védelmi minisztériumba és a magyar nagykövetségekre, s az egyéb feladataimat, a várhatóan egymást követő protokollrendezvényeket, a magyarországi katonai

delegációk látogatását, programjaik összeállítását még nem is említettem.

Kilián tábornok március közepe óta Budapesten készül az új beosztására.

– Hasonló beosztásokba tervezett kollégáimmal április végéig egy csoportos felkészítéssel vettünk részt. Ezen a legapróbb részletekig megismerhettük a

Gyakorló légiharc „visszajátszása” Asztalos István századparancsnokkal.

Magyar Honvédség, a Honvédelmi Minisztérium, az összhaderőnemi parancsnokság és az alárendelt csapatok felépítését, feladatrendszerét, valamint tájékoztatást kaptunk többek közt a hazai hadiipari cégek tevékenységéről is. Rengeteg magyar és nemzetközi jogszabályt tanulmányoztunk át, megismertük a nagykövetségek munkarendjét és természetesen sok protokollóránk volt. Május elejétől viszont már egyéni felkészítésen veszek részt, most már csak Svédország, Norvégia, Dánia és Finnország hadseregeinek felépítésével, ezen országok történelmével, földrajzával, kulturális hagyományával foglalkozunk.

A kecskeméti repülőbázis volt parancsnoka megbarátkozott a gondolatlaltal, hogy minimum három évig a „földön kell élnie”, de kinevezését nem tekintí búcsúnak a betontól. Abban reménykedik, hogy hazaérkezése után ismét a repülőgépek közelében dolgozhat majd, s ha nem is ő lesz a legjobb légi harcos, de legalább érezheti a kerozin illatát.

– Az egész életem a repülés körül forog, vadászgéppel közel 2500 órát töltöttem a levegőben. Ezen kívül kipróbáltam jó néhány repülőeszközt: a motoros ernyőtől a helikopteren, a sár-

A kabuli repülőter parancsnokának kijárt a védőrizet.

kányrepülőn és szállítógépeken át a legkorszerűbb vadászgépekig. A legnagyobb sebesség, amit egy MiG–29-esel repültem meg, 2,1 Mach volt, légi harcban és műrepülés közben gyakran 9 g terhelést kellett elviselnem.

Az ejtőernyős ugrásaim száma 26,5: ebből huszonhat tervezett, a fél pedig 1990. június 29-én egy katasztrófa volt.

Főhadnagyként Taszáron, ezredmegfigyelői beosztásban szolgáltam, amikor a MiG–21-esem hajtóműve Komló légtérben kigyulladt. A gép szerencsére egy erdős területre zuhant, engem pedig a kutató-mentők a kecskeméti honvédkórházba szállítottak. Ez egy pénteki napon történt, aztán szerdán már a Balaton partján fociztam.

A magyar JAS–39-es század repülőgépei több hadgyakorlaton is közös feladatokat hajtottak végre NATO-szövetségeseinkkel.

MAGYAR HONVÉD

Parancsnokváltás Kecskeméten

A GÓBÉTÓL A GRIPENIG

ÚJ PARANCSNOKA VAN AZ MH 59. SZENTGYÖRGYI DEZSŐ REPÜLŐBÁZISNAK. UGRIK CSABA IVÁN OKLEVELES MÉRNÖK EZREDES LEGFONTOSABB FELADATÁNAK A GRIPEN-PROGRAM EREDMÉNYES FOLYTATÁSÁT, A SZÁRAZFÖLDI CSAPATOKKAL TÖRTÉNŐ EGYÜTTMŰKÖDÉS FEJLESZTÉSÉT TEKINTI.

Ugrik Csaba ezredes május 2-ától tölti be a kecskeméti repülőbázis parancsnoki tisztét. Az okleveles közlekedésmérnök, repülőgép-vezető több mint ezerhétszáz órát töltött a levegőben, harminchat ejtőernyős ugrást hajtott végre, tizenkét éve szolgál Kecskeméten. Repülő pályafutása klasszikusnak mondható: Góbéval kezdte, aztán motoros gépre ült, majd jelentkezett a Kilián-főiskolára.

– Baján jártam gimnáziumba, második voltam, amikor először kimentem az ócsényi repülőterre, érettségi előtt pedig már a motoros gépre is levizsgáztam – emlékszik vissza a kezdetekre Ugrik ezredes. – A reptérparancsnok hosszú ideig fűzött is, hogy maradjak nála oktatónak, de nekem más terveim voltak. Elsősorban katona akartam lenni, a „biztonság kedvéért” azonban az akkori szegeói Juhász Gyula Főiskola magyar-történelem tanári szakára is jelentkeztem. Mindkét helyre felvettek. Ezután két behívó parancsot kaptam: hallgatóként a katonai főiskolára és előfelvételiként sorkatonait a kiskunhalasi tüzérekhez.

A Kilián-főiskolára még abban a tudatban vonult be, hogy egy év nyelvi előkészítő után utazik a Szovjetunióba. A csehszlovák csoportból azonban egészségügyi okok miatt ketten kiestek, egyikük helyett Ugrik hallgatónak kellett „országot váltania”. Húszan kezdték meg a tanulmányaikat a kassai Nemzeti Felkelés Repülőműszaki Főiskolán, közülük az öt év alatt tizenegyen lemorzsolódtak.

– Kassán, 1991-ben avattak hadnagygyá, majd létszámföltöltiként Taszárra kerültem, aztán rövidesen beosztott repülőgép-vezető lettem.

Ugrik Csaba pályafutása később Pápán, 2001-től pedig Kecskeméten folytatódott. Itt századosként, géppárcsapatparancsnokként kezdett, majd különböző beosztások után tavaly szeptemberben bázisparancsnok-helyettesnek nevezték ki, idén májustól pedig a repülőbázis parancsnokaként szolgál.

– Gyökeres változtatásokra nincs szükség, csak „beültetnem” egy bejárattott rendszerbe. Jó úton haladunk, céljaink reálisak és megvalósíthatók. Parancsnokként a legfontosabb feladatommak a Gri-

pen-program folytatását, a szárazföldi csapatok légi támogatási rendszerének továbbfejlesztését, az előretolt repülésirányítás képességben (Joint Terminal Attack Controller – JTAC) rejülő lehetőségek még hatékonyabb kiaknázását tekintem.

NEHÉZFIÚK – Tízezer óra – több tízezer tonna

A MAGYAR HONVÉDSÉG PÁPA BÁZISREPÜLŐTÉREN TELEPÜLT NEHÉZ LÉGISZÁLLÍTÓ EZREDNÉL (HAW) TIZENKÉT NEMZET TAGJAI SZOLGÁLNAK. A MA MÁR JÓL ISMERT ÉS ELISMERT KATONAI ALAKULAT FELÉPÍTÉSE, MINDENNAPI MŰKÖDÉSE A VÉDELMI KÉPESSÉGEK CSOPORTOSÍTÁSÁNAK ÉS MEGOSZTÁSÁNAK REMEK PÉLDÁJA.

A pápai HAW „egy személyben” mutatja be azt, hogy a jellemzően csökkenő katonai költségvetések mellett hogyan lehet gazdaságosan és hatékonyan működtetni bizonyos nélkülözhetetlen képességeket. A Pápan települt szállítóezred a közelmúltban érte el a tízezer repült órát.

2008-ban írták alá azt az egyezményt, amelynek alapján a nehéz légiszállító ezred – a stratégiai légi szállítási képesség-program (SAC) keretén belül – végül Magyarországra, az MH Pápa Bázisrepülőtérre települt. A SAC független nemzetközi együttműködés, melynek fő célja, hogy katonai stratégiai légi szállítási képességet biztosítson a programban részt vevő nemzetek számára. A SAC ugyan

bizonyos NATO-támogatói struktúrákon alapul, de tevékenysége „átnyúlik” olyan katonai és politikai szövetségeken is, mint az Észak-atlanti Szerződés Szervezete és az EU. A történelmi jelentőségű megállapodás gyökeresen megváltoztatta az addig csak tartalék repülőtérként működő bázisrepülőtér életét. Sőt, a vilámgyors folyamat részeként, 2009 nyarán már meg is érkezett hazánkba az első C-17 Globemaster III. Azóta majdnem négy év telt el, és mint ahogyan Christian Langfeldt alezredes, a HAW nehéz légiszállító századának parancsnoka

mondja, ezen időszak alatt az alakulat több mint 600 küldetést teljesített, több tízezer tonna rakományt és több tízezer utast szállított a világ minden tájára. A különféle feladatok között szerepelhet EU-, NATO- és ENSZ-művelet nemzeti támogatása, vagy nemzeti katonai, békefenntartó, illetve humanitárius küldetés – ahogy azt a partner nemzet kívánja. Természetesen folyamatosan zajlott a kiképzés is, a HAW tavaly novemberben elérte a teljes műveleti képességet (FOC).

A HAW repülőgépei széles körű légi szállítási igényeknek képesek megfelelni.

– Ki tudjuk használni a C-17-es összes képességét. Tudunk repülni légi utántöltéssel, éjjellátóval, képesek vagyunk sérülteket szállítani és a levegőből rakományt célba juttatni. Fontos hangsúlyozni, hogy minimális létszámú személyi állománnyal működünk, nincs külső utánpótlás, repülések közben saját magunkra kell vigyáznunk, és ez bizony olykor kihívást jelent. Baleseteink – gyorsan lekopogom – az eddig eltelt idő alatt nem voltak, biztonságos körülmények között hajtjuk végre feladatainkat, erre sok energiát fordítunk. Századparancsnokként az én felelősségem, hogy gondoskodjak az állomány megfelelő ellátásáról és pihentetéséről, mert elsődlegesen ez a biztonság alapja – fogalmaz Christian Langfeldt alezredes.

Kevesen tudják, hogy a Norvég Királyi Légierő repülőgép-vezetője tagja volt annak a személyzetnek, amelyik a Pápa elsőként érkezett C-17-est, a SAC 01 lajstromszámú óriásgépet az Egyesült Államok nyugati partjáról „elrepített” hazánkba.

– Nagyon emlékezetes nap volt az számomra, mert kevés pilótának adatik meg, hogy egy vadonatúj, mindössze öt órát repült gépet vezethessen. A C-17-es kiváló repülőgép és számomra a legszebb látvány, amikor a raktér telis-tele van rakománnyal vagy utasokkal. Rengeteg tapasztalattal és élménnyel jár egy ilyen speciális alakulattól szolgálni – mondja a századparancsnok.

A nehéz légiszállító ezred különleges alakulat, ugyanis a világon ez az egyetlen olyan katonai szervezet, ahol tizenkét NATO-, illetve NATO békepartner-ségi (PfP-) állam katonái egy közös cél érdekében működnek együtt. Sikerének bizonyítékául szinte hetente érkeznek különféle delegációk az MH Pápa Bázisrepülőtérre, az ezred működését napi szinten biztosító repülőtérre.

– Munkakapcsolatunk folyamatosan fejlődik, kiemelkedően jó az együttműködés a bázis állományával, csakúgy, mint a stratégiai légi szállítási képesség-programban részt vevő Boeing céggel, valamint a szövetség légiszállítást kezelő programirodájával (NAMPO) is – jellemzi röviden mindennapjaikat az alezredes.

Az éremnek tehát, mint látjuk, több oldala van, de kétségtelen, az ezredet kiszolgáló Pápa Bázisrepülőtér hathatós segítsége és közreműködése nélkül a SAC-program nem működhetne sikeresen.

sen. Ugyanakkor azt Vicaí Zoltán alezredes, a bázis törzsfőnöke sem hallgatja el, hogy öt évvel ezelőtt az állomány még nem rendelkezett egy nemzetközi összetételű szállítóalakulat támogatásához szükséges tapasztalatokkal.

– Gyakorlatilag a „kályhától” elindulva kellett kidolgozni az együttműködés alapjait képező különböző eljárásrendeket. Számos új

„Az éves műveleti számunk 4000-5000 között alakul pillanatnyilag, ami nem kevés. A repülőtér olyan, mint egy kis logisztikai központ, ugyanis a három, vagy teherbírási pápai C-17 Globemasterhez kisebb teherszállító gépekkel, például C-130-asokkal hozzák az árut és a személyzetet. A magyar katonák elismertségéhez, pozitív megítéléséhez nagymértékben hozzájárult az is, hogy a nehéz légiszállító ezred Pápara települt.” (Gangler László ezredes, a bázisrepülőtér parancsnoka.)

rendszeralkotást, olyanokat is, amelyekre más alakulatoknál nincs szükség – mondja az alezredes.

A repülőtérnek a HAW-val kapcsolatos mindennapi tevékenységét nagyvonalúan befogadó nemzeti támogatásnak nevezhetjük, de ez a kifejezés vajmi keveset mond. A befogadó nemzeti támogatás alapdokumentumai a bázis egyezmény és a technikai megállapodás, amelyek részletesen taglalják a szolgáltatások rendszerét. Az MH Pápa Bázisrepülőtérnek nincs olyan részlege, alegysége, amely ne lenne érintett az angol nyelv ismeretét megkövetelő támogató tevékenységben. A törzsfőnök szerint ezen a területen még fejlődniük kell, mert például a légiforgalmi irányító szolgálatnál munkaköri követelmény a legalább középfokú idegennyelv-tudás, igaz, például a repülőtéri tüzoltóknál ez még nem foglalkoztatási feltétel. Vicaí Zoltán alezredes hozzáfűzi: a repülőtér en az egyik legnagyobb kihívás, mert folyamatosan emelni kell a nyelvtudás rendelkezők számát.

Az ezred Pápara települése a katonai őrzés-védelmi rendszer kiépítését is érintette. A bázisrepülőtérre csak katonák látják el ezt a feladatot, így ez is

A Magyar Honvédség ejtőernyősei is kipróbálták már, milyen a C-17-esből ugrani.

újfajta eljárásrend és szabályok kimunkálását igényelte. Tovább részletezve a befogadó nemzeti támogatás logisztikai feladatait, a repülőtéri állomány saját üzemanyagotöltő gépjárművekkel gondoskodik a C-17-esek feltöltéséről, és a személyzet szállítását is ők végzik. Sőt, ha szükséges, akkor a logisztikai század rakodórajja is segíti az ezredet a nemzetközi szállítások előkészítésében és a rakodásban, miközben a magyar nemzeti szállítások előkészítését, rakodását szinte önállóan végzik. Szintén fontos terület a repülésirányítás is: az itt szolgálók látják el többek között a légtérigénylés feladatait és a repülésekkel kapcsolatos tervek feldolgozását, továbbítását, s a pápai légterben ők irányítják a C-17-eseket. A repülőtérről karbantartása és üzemeltetése is alapvető feladat – az idej rendkívüli hőhelyzetben például az üzemben tartó

szakasz emberfeletti munkát végzett, hogy a szállítórepülőgépek időben felszállhassanak vagy éppen landolhassanak. A repülőgépek folyékony oxigénnel történő ellátását és az infracsapadék kezelését a repülést biztosító század szakemberei végzik.

A zökkenőmentes működés érdekében a repülőtéri vészhelyzeti szolgálatok rendszeresen gyakorolnak, e kiképzéseken a külföldi állomány gyakran tölti be az aljátűszó szerepet. Az együttműködésben különleges kihívást jelent, hogy a HAW állománya viszonylagos rendszerességgel kicserélődik. Az évek során bebizonyosodott, hogy az újonnan érkezők új lendületet, új lelkesedést és új szemléletet is hoznak a bázisra, ezzel pedig a „régieknek” lépést kell tartani. Vicai Zoltán alezredes a jövőt tervezőiről szólva hozzáfűti: szeretnének minél több szolgáltatást át-

„Szeretnék gratulálni az MH Pápa Bázisrepülőtérről állományának, akik napi szinten teszik lehetővé, hogy ezredünk sikeresen hajthassa végre küldetéseit.” (Frank Rombouts ezredes, a HAW parancsnoka.)

venni a repülőgépek üzemeltetését, karbantartását végző Boeing-től; például a C-17-esek téli jégteleltetéséről is szó lehet.

– Már csak az egymásrautaltság miatt is összecsiszolódunk az ezred állományával, sokat tanulunk egymástól, a kapcsolatunk rendkívül jó, mondhatni példaejtő – csakúgy, mint maga a stratégiai légiszállító kezdeményezés. Tény, hogy a Honvédelmi Minisztériumtól az MH Összhaderőnemi Parancsnokságon át a bázis teljes személyi állományáig mindenki tenni akart és akar a közös siker, a kiváló együttműködés érdekében – fogalmaz a törzsfőnök.

Jöhét a következő tízezer repült óra...

TÁBORI POSTA

A MAGYAR HONVÉDSÉG HARCOSPROGRAMJA

AZ MH 5. BOCSKAI ISTVÁN LÖVÉSZDANDÁR HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI HELYŐRSÉGÉNEK LAKTANYÁJÁBAN ÜNNEPÉLYES KERETEK KÖZÖTT INDULT ÚTJÁRA A MAGYAR HONVÉDSÉG ÚJ KIKÉPZÉSI PROGRAMJA, A „HARCOS” ÉS ANNAK ELSŐ ELEME, A GYALOGOSTANFOLYAM.

Hende Csaba honvédelmi miniszter április 16-án mondott megnyitójában kiemelte: a missziók során, különösen az afganisztáni szerepvállalásban rendkívül fontos tapasztalatokra tettek szert a Magyar Honvédség katonái. Ezek a harci tapasztalatok nem csupán Magyarországon, hanem világszerte a legmodernebb katonai tudást jelentik. Hende Csaba úgy fogalmazott: nem engedhetjük meg, hogy ezek a tapasztalatok elveszzenek, sőt, azoknak hasznosulniuk kell az ország védelmében épp úgy, mint az előttünk álló nemzetközi feladatok végrehajtása során.

SZEMLÉLETMÓD-VÁLTÁS

Minden katona lövészkatona. Ezt Tar László őrnagy, parancsértiszt – akit a honvédelmi miniszter a Harcosprogram stratégiai szintű koordinációjával bízott meg – hangsúlyozta, mondván, főleg missziós területen, beosztástól függetlenül bárki, bármikor harc helyzetbe kerülhet, s feladatát mindenkor sikerrel kell megoldania. Ha pedig az illető tiszt, zászlós vagy altiszt, akkor éles harc helyzetben vezetnie és irányítania is kell katonáit.

A katona a minél nagyobb tapasztalat, a minél mélyebb és aktuálisabb elméleti, valamint gyakorlati tudás birtokában képes eredményesen, saját veszteség nélkül végrehajtani harci feladatát. Ehhez a honvédségbeli szemléletmód-változáshoz hosszú út vezet. E tekintetben komoly munka áll a sereg előtt, ám az őrnagy fontosnak tartotta megjegyezni: a missziókban arról, hogy csupán most kezdődött volna el a missziókban gyűjtött tapasztalatok rögzítése, rendezése és felkészítésbe való beépítése. Az MH Vezetési és Doktrinális Központ vezetésével, a NATO-követelményeknek megfelelően kialakít-

tott, itthon és művelési területen működtetett tapasztalat-feldolgozó központi rendszerben, felhasználás céljából már eddig is gyűjtötték az Irakból és Afganisztánból hazatért katonák ismeretét. Am a hadszíntérről hazahozott, csupán az adott laktanyában missziókra készülőknek átadott tudás nem minden esetben hasznosul kellőképpen, a különleges művelési csoport műszaki specialistájának tapasztalatait a szentesi műszaki katonáink is hasznosítani tudnák. A tudás minél szélesebb körű átadhatósága érdekében tehát ki kell alakítani az érintettek együttműködését, párbeszédét, valamint a közös és egységes kiképzés rendszerét.

HARCÉRTÉKNÖVELŐ TUDÁS

Tar László őrnagy

A Magyar Honvédség 2004 óta vesz részt az afganisztáni misszióban. Az elmúlt közel 10 év alatt az ázsiai országban szolgált katonák egyedülálló, másol meg nem szerezhető, „élő” művelési és harci tapasztalatokra tettek szert. Helytállásuk, tudásuk nem csupán komoly nemzetközi elismerést, hanem jelentős képesség- és harcérték-növekedést jelent a magyar haderő számára. Ezt a „tapasztalatvagyon” pedig nem szabad kihasználatlanul hagyni – tette hozzá a parancsértiszt.

A missziókat megjárt katonák a honvédség kiválóan felkészült, harcedzett „tartópillérei”. A harcérti tudást és tapasztalatot azonban az eddigieknél szisztematikusabban kell felhasználni a hazai kiképzésben, a honvédség nem harcoló beosztásaiban szolgáló, missziókban szolgálatot nem teljesített állományának felkészítésében, továbbképzésében egyaránt. Mert bár nem minden katona teljesít missziós szolgálatot, a felgyűlt tapasztalatok átadása is se-

gítheti képességeik, harci értékük növelését. Hazánk biztonság számíthat szövetségeseire, az Észak-atlanti Szerződés Szervezetének védernyőjére. Geostratégiai helyzetünk, gazdasági és katonai lehetőségeink azonban megkívánják, hogy saját országvédelmi rendszerünk kialakításánál is figyelembe vegyük a kor konfliktusainak, háborúinak tapasztalatait.

A honvédelmi tárca mindezekre tekintettel indította el a Magyar Honvédség új kiképzési programját, a „harcost”, és annak első elemét, a gyalogostanfolyamot. Az első, kísérleti jellegű kiképzés (tanfolyam) az MH 5. Bocskai István Lövészdandár hódmezővásárhelyi helyőségében, bevonulással és erőnléti felmérőkkel vette kezdetét.

EGY PROGRAM, SOK CÉL

A program célja, hogy a Magyar Honvédség hivatásos, szerződéses és önkéntes tartalékos katonáinak képzettségi szintjét növeljék a műveleti területek tapasztalatai, a külföldi tanintézetek, más nemzetek kiképzői által átadott ismeretek, a hazai emelt szintű (speciális) tanfolyamokon megszerzett „valós” harci tapasztalatok feldolgozásával, az MH harcászati kiképzésének rendszerébe való beépítésével. Ehhez szükséges a harcászati kiképzés tartalmi és módszertani követelményeinek új szemléletű meghatározása, a differenciált,

A tanfolyam résztvevői április 22–23-án, a dóci lőtérén hajtották végre a lövészkatona számára előírt alapvető lögyakorlatokat.

minőségi és hatékony harcászati kiképzési rendszer bevezetése, hisz ily módon fokozható a katonák és a kötelékek harci (műveleti) túlélőképessége, ekként növelhető az alkalmazásra kész katonák és kötelékek száma. El kell érni a személyi állomány motiváltságának növelését is, ugyanis az egyéni képességek fejlesztésével, a saját magunkba és a társakba vetett bizalom erősítésével válhat a katona a kor követelményeinek megfelelő, vezetni is képes harcos. A programnak épp ezért is fontos célja a kiválasztás és az előmeneteli rendszer hatékony működtetésének segítése.

MOBILITÁS, HATÉKONYSÁG

A Harcosprogram tulajdonképpen tanfolyam jellegű, modulrendszerű, intenzív lövészképzés, amely a hagyományos tanintézeti képzéseken elsajátított ismereteket költséghatékony, finanszírozható módon, a kor elvárásainak megfelelő harcászati tapasztalatokkal egészíti ki. Az országvédelmi és szövetségi feladatokra történő felkészülést is szolgáló program foglalkozásainak javarészét a mobil kiképző csoportok harci tapasztalatokkal rendelkező, gondosan kiválasztott állománya vezeti le. A kiképzők kiválasztásánál fontos szempont, hogy a jelölt részt vett-e különleges műveleti vagy rohamlövész tanfolyamon, kapott-e tűzharcban mutatott helyállásért odaítélhető Kardokkal Ékesített Szolgálati Jelet, végzett-e kül-

A Harcosprogram kiemelt célja a missziós tapasztalatok felhasználása, illetve átadása a kiképzésre jelentkezett szerződéses, hivatásos és önkéntes műveleti tartalékos katonáknak.

földi harcászati vagy más speciális tanfolyamot. Fontos szempont az is, tette hozzá Tar László, hogy a műveleti területek „éles”, gyakorlati tapasztalatait, a hazai emelt szintű tanfolyamokon, illetve a NATO-tagállamok tanintézményeiben, oktatásain, kiképzéseiben megszerezhető elméleti és gyakorlati tudást egyaránt integrálni lehessen egy komplex, „mindenből a legjobbat” képzési rendszer kialakítása során.

A kiválasztott kiképzők számára a honvédség külön felkészítést szervez. Ez a Train the Trainers, azaz a kiképzők kiképzése NATO-szerte elterjedt elvet követi. A képzés főszeplője, az MH 34. Bercsényi Különleges Műveleti Zászlóalj katonái egymagukban nem egykönnyen hajtják majd végre e feladatot. Ugyanis miközben a zászlóalj különleges műveleti csoportjai továbbra is Afganisztánban szolgálnak, a saját, itthoni kiképzési programjuk mellett több más feladatot is meg kell oldaniuk. A zászlóalj egyik alapfeladata a saját és a baráti erők kiképzése, ezért igazán profiljukba vág a „harcos” leendő kiképzőinek felkészítése, oktatása is.

A Harcosprogramot Hende Csaba honvédelmi miniszter ünnepélyes keretek között nyitotta meg az MH 5. Bocskai István Lövészdandár hódmezővásárhelyi helyőrségének laktanyájában.

AZ ELSŐ KÍSÉRLETEK

Az első kísérleti tanfolyamra Hódmezővásárhelyen és Újdörögden kerül sor; az ezen részt vevők katonai tereptan, parancsnoki munka, kisalegységek harcvezetése, gyalogjárórögzés, előre begyakorolt harc helyzetek (battle drillek), rajtaütés, leszállás, körletfoglalás, lögyakorlatok, katonai testnevelés, katonai közelharc, híradó-, illetve harctéri egészségügyi ismeretek tárgykörben kapnak képzést. A tanfolyamon 52, a haderő különböző alakulatainál szolgáló katonára vesz részt.

A tanfolyam kiképzői az MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj, az MH 5. Bocskai István Lövészdandár, valamint az MH Altiszti Akadémia állományából kerülnek ki. A tanfolyamon önkéntes művelési tartalékos katonákat is képeznek, emelte ki Tar László. A tartalékosok is több szakterületet képviselnek: vannak közöttük például egykori mélységi felderítők, volt határőrök is.

TÁVLATI CÉLOK

A Harcosprogramot elindított távolabbi célokat is megjelöltek. Tar László reményei szerint a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának hon-

védtszjtjelöltjei is megismerhetik a legaktuálisabb műveleti és harci tapasztalatokat. Ehhez azonban még hosszú út vezet, ennek csupán első állomása a május 10-én záruló, első, kísérleti tanfolyamprogram. A már említett „minden katonára lövészkatonára” szemléletmód érvényre jutása mindenesetre elősegítheti, hogy a magyar haderőben szolgálók akár „éles” műveletben is képesek legyenek helytállni, társaikat sikerrel vezetni és irányítani.

NEGYEDIK ESZTENDEJE SEGÍTI A KATONÁK PROBLÉMÁINAK MEGOLDÁSÁT, ÜGYEINEK INTÉZÉSÉT AZ MH 5. BOCSKAI ISTVÁN LÖVÉSZDANDÁR HUMÁNSZOLGÁLATI IRODÁJA. A HONVÉDSÉGNÉL ELSŐKÉNT MEGALKÍTOTT IRODÁT A SZEMÉLYÜGYI MUNKA EGYSZERŰSÍTÉSÉNEK CÉLJÁBÓL HOZTÁK LÉTRE, DE MÁRA MÁR „KINŐTTÉK A RUHÁT”: GYAKORLATILAG ÁTÓL ZÉIG SEGÍTENEK ÉS SZOLGÁLTATNAK.

Ahol ügyfél a katon

HUMÁNSZOLGÁLTATÓK

A papír vándoroljon, ne a katonák – vallották az alapítók, s e szlogen szellemében dolgoznak ma is, tudom meg Minya Zsolt István őrnagytól, a Bocskai-dandár humánrészlegének vezetőjétől és Déginé Bulyáki Edittől, a családtámogatási részleg vezetőjétől. Mivel a debreceniek úttörők voltak a tevékenységi forma létrehozásában, először is körülnéztek a világban: más hadseregekben hogyan végzik ezt a munkát. A legnagyobb segítséget ezt a Ohioi Nemzeti Gárdától kapták: amerikai kollégáik a helyszínen tartottak számukra továbbképzést. A következő lépés egy megfelelően berendezett és felszerelt iroda kialakítása volt, amelybe az utcá-

ról, mindenféle beléptetési procedura nélkül is betérhetnek az érdeklődő családtagok. Modern, tágas, az ügyfélteret és a munkaállomásokat magában foglaló helyiségben folyik a „nyilvános” munka, ugyanakkor a katonák és a családok bizalmas megbeszéléseire, a missziókkal való internetes, VTC, és telefonos kapcsolattartásra szeparált helyiségek is rendelkezésre állnak. A mindenre kiterjedő figyelmesség jele az akadálymentesített mellékhelyiség és a pelenkázó is.

A humányszolgálati iroda alaprendeltetése a katonák és családtagjaik szociális biztonságának elősegítése, ennek érdekében roppant széles körű kapcsolatrendszert alakítottak ki, „kapun belül és

kívül” egyaránt. Az illetékes szolgálattal, illetve civil kapcsolataikkal együttműködve segítenek személyügyi, lakhatási, pénzügyi, egészségügyi, üdülési problémák, kérések intézésében, jogi tanácsokat adnak és pszichológus, valamint tábori lelkész is támogatja a tevékenységüket. Folyamatos kapcsolatot tartanak a missziókkal, felkutatják a különböző erőforrásokat és potenciális együttműködőket. A dandár két helyőrségében (Debrecen, Hódmezővásárhely) is kiválóan működő iroda a kezdetekben főként a missziókban lévő katonák hozzátartozóinak segítségére fókuszált, ma már viszont ugyanakkora figyelmet kapnak az itthon szol-

gálók és családjaik, mint „kinti” társaik és szeretteik. Az egyenlőség elve mellett a mindennapok tapasztalatait is figyelembe kellett venniük, hiszen a gazdasági nehézségek hatványozottan éreztetik hatásukat az amúgy is problémás régióban. Katonáik nagy része ugyanis Borsod, Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéből, valamint Hódmezővásárhely vonzáskörzetéből származik, s hozzátartozói e térségekben igencsak nehezen találnak munkát. Tetézi a problémát, hogy a katonák közül is sokan váltak devizahiteles „áldozatokká”, vagy más okokból (például alacsony fizetésű, egyedül keresőként) adósodtak el.

– Mindenkin igyekszünk segíteni, mondja a családtámogatási részleg vezetője –, s nem csupán konkrét anyagiakkal. A helyszínen, személyesen keressük fel a segítséget kérőket, együtt elemezzük, hogy a család milyen okokból került nehéz, nem egyszer kilátástalan helyzetbe, életvezetési tanácsokat adunk számukra, és megpróbálunk a helyi önkormányzatokkal közösen segíteni rajtuk. Szavaiból aztán kiderül, hogy ez azért nem mindig egyszerű, tekintve, hogy a többszöriösen hátrányos helyzetű térségekben az önkormányzatok nem dúsulnak a ja-

EGY DOBOZNYI SZERETET!

A Humányszolgálati Iroda karácsonyi adománygyűjtést hirdet az állomány nehéz helyzetbe került családjai számára

Ha lehetősége engedi, helyezzen egy (vagy több) cipődobozba!

- alapvető élelmiszereket,
- karácsonyi édességeket
- apró ajándékokat stb.

Az adományokat legkésőbb 2012. december 13-ig kérjük a Humányszolgálati Irodától a Irodák Szolgálatát névvel küldeni.

vakban. Valamit azért mindig sikerül kiharcolniuk: esetenként segílyt, ingyenes étkeztetést, részletfizetési engedélyt, feltöltős kártyás villanyórát. És folytathatjuk még a sort, hiszen a bölcsődei, az óvodai és az iskolai elhelyezési problémák mellett foglalkoznak

iskoláztatási és NAV-igazolások kiadásával, vagyis általános „ügyfél gondok” megoldásával is. Segítik a katonák továbbtanulását, az érettségi megszerzését, illetve a rendszerből kiváló szerződéses katonák visszailleszkeskedését a civil életbe, akár egy új szakma elsajátításának lehetőségét is biztosítva. (Például jogosítvány szerzést, uniós támogatással.) Saját, jól bevált „találmányuk” a kedvezménykártya; az ennek „működtetésébe” bevont, széles kínálatot jelentő vállalkozói körben a katonák kedvezményesen vásárolhatnak, és engedménnyel vehetnek igénybe szolgáltatásokat is. Munkájuk fontos és népszerű területe a családi napok rendszeres megszervezése, csakúgy, mint a nyári lakanyai gyermektáboroké is.

Ami pedig a missziókban szolgálókat és családjaikat illeti, évek óta bevált módszerekkel segítik a kintieket és itthoniakat egyaránt. A missziós felkészítés során tájékoztatják a katonákat és családtagjaikat az iroda szolgáltatásairól, a kiutazás előtt pedig a családoknak adnak felvilágosítást a misszióról, a várható feladatokról, nehézségekről, veszélyekről, illetve arról, hogy a külszolgálat ideje alatt milyen segítségre számíthatnak.

Az iroda folyamatosan biztosítja a misszióban szolgálók és az itthon lévők internetes kapcsolattartásának lehetőségét. A kiutazás előtt és a visszafogadáskor, valamint a külszolgálat ideje alatt pedig családi napokat szerveznek. A misszió végétével az úgynevezett utánkövetési rendszer „működtetésével” segítik a katonák visszailleszkeskedését a „normális” életbe, kiképzésbe.

Tevékenységük propagálására, a tájékoztatásra, több más forma mellett igénybe veszik a dandár internetes honlapját és Hírlevelét is.

– Persze nem minden ment ilyen flottul a kezdetekben – jegyzi meg Minya őrnagy. Némi előítélettel és önkódással is meg kellett küzdeniük. Elsőként az alegységparancsnokokat kellett meggyőzniük arról, hogy az iroda semmit sem vesz el hatáskörükből, éppen ellenkezőleg, sajátos eszközeivel

támogatja a parancsnokokat a felelős döntésekben. A katonákat sem volt könnyű „elsőre” becsábítani az irodába. Voltak ugyanis, akik kezdetben nem értették, nem ismerték még a rendszer működését, másoknak szokatlan volt, hogy „idegenektől” fogadjanak el segítséget, és sokan, sokáig magánygynek tekintették, szűgyelltek problémáikat, gondjaikat. Szerencsére mindez már a múlté. Az elmúlt négy esztendő kedvező tapasztalatai mindenkit meggyőzték arról, hogy bátran felkereshetik a humányszolgálati irodát, melynek munkatársai igyekeznek is mindig, mindent megtenni az érdekében. Ma már komoly elismerésnek örvend az iroda a munkavállalók körében; minden újabb probléma orvoslása növeli e népszerűséget, és bővíti a szolgáltatást igénybe vevők körét.

165 éves a magyar hadihajózás

MOZGALMAS JUBILEUM

NEMZETKÖZI CÉLKÖVETÉSI ÉS LŐGYAKORLATOK, KÉPESÉGBEMUTATÁS, KIKÉPZÉSI, VALAMINT EGYÜTTMŰKÖDÉSI FELADATOK: A MAGYAR HADIHAJÓZÁS MEGALKULÁSÁNAK SZÁZHATVANÖTÖDIK ÉVFORDULÓJÁRA EMLÉKEZŐ HADIHAJÓSOK EGÉSZ ÉVBEN MUNKÁVAL (IS) ÜNNEPELNEK.

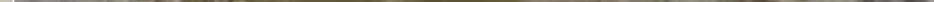
Az újkori magyar hadihajózás története 1848. július 25-én, a MÉSZÁROS LAZÁR hadigőzös vízrebocsátásával kezdődött, s ezen esemény teremtette meg a dunai folyamőr tevékenység, valamint a szárazföldi erők vízről történő támogatásának alapjait. Az MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezred a jeles évfordulóról, az elődökről természetesen egész éven átívelő rendezvénysorozattal emlékezik meg – ezen eseményekről folyamatosan be is fogunk számolni –, de most arra voltunk kíváncsiak, hogyan miként telnek a hadihajósok mindennapjai 2013-ban.

– Szerencsére sok-sok munkával – mondja Danyikó László százados, az ezred hadihajós alosztályának parancsnoka –, s szavaiból kiderül: vízen és szárazon egyaránt. (Természetesen a hadihajósok az előzőt mindennél jobban kultiválják.) Bár az év első három hónapjáról sok mindent el lehet mondani, csak azt nem, hogy „hadihajósbarát” lett volna, mégis egy sor alapvető és nagyon fon-

tos feladaton túl vannak már. Először is, az élet télen sem áll meg a hadikikötőben: a hajókat fűteni kell, zajlik a folyamatos karbantartás, majd a hajókat átállították a nyári üzemmódra. (Az azonnali kihajózás érdekében egy hajónak az év minden napján kétórás készenlétben kell állnia – akár árvízvédelmi, tűzszerész vagy más feladatra szól is a parancs.) Ezen időszak egyik legfontosabb feladatáért három hónapos hadihajós tanfolyamon, ennek keretében általános katonai, szakalapo- zó, valamint szakmáknéni kiképzésen vettek részt az alakulat katonái. Az első kiképzés nem tartalmazott mást, mint amilyen felkészítésen a Magyar Honvédség minden katonája átesik: lökiképzés, harcászati, híradó, vegyvédelmi stb. A szakalapo- zó kiképzés valójában az általános hajózási ismeretekre való felkészítést jelenti: a legénység minden tagja megtanulja a Dunával, a Tiszával, a Balatonnal és más folyókkal, valamint a vízgőjtőkkel kapcsolatos hajózási tudnivalókat, a kötélkezelés fortélyait, s még folytathatnánk a sort. A harmadik etap

már „vére- sen komoly”, a teljes legénység – kormányosok, aknászok, gépészek, irányzók és kezelők (a szakács és a távírárs) – kökemény szakfelkészítésen vesz részt. Ezen ismeretanyagról csak annyit: az első osztályú kormányosnak, illetve főkormányosnak, valamint a hajóparancsnoknak például fejből kell tudnia a magyarországi Duna-szakaszra vonatkozó valamennyi információt. A hajó- zó utvonaltól kijelölő összes bójjával együtt,

melnyekből több száz darab van elhelyezve! A vizsgán ezért aztán egy adott folyószakasról kapnak egy vaktérképet, amelyen jöszerevével csak a partvonal van bejelölve, s ezt kell nekik tartalommal kitölteniük. Az aknászok ekkor sajátítják el az aknakeresés tudnivalóit, a gépészek megismerik a hajó „erőművét”, az irányzók pedig a gépgyűk kezelésében válnak profikká. A szakmáknéni kiképzést egy gyakorlat zárja, amelyen min-

den hadihajósok „mindenről” számot kell adnia. A hadihajón ugyanis mindenki „cserezabatos”, ugyanis adott esetben helyettesíteni kell a kollégát. Egy légvédelmi riadó elrendelések például a szakács feladata a gépgyűk rakaszainak tárazása.

Ami pedig az év hátralévő feladatait illeti, azokról – nem elhanyagolható mennyiségük miatt – Danyikó százados jószerevével csak távirati stílusban tud beszámolni.

Idén is részt vesznek a szerb kollégákkal közös Iron Cat légvédelmi célkötési és lögyakorlaton, Novi Sad és Titel térségében. Az Iron Cat gyakorlaton a magyar hadihajósok a sajátjaikkal megegyező, szerb AM hadihajókon hajtanak végre vízi lögyakorlatokat, „el- lentételezéseként” pedig a szerb kollégákkal Magyarországon, a nulla- ponti lőtérén, a hajók gépgyűkúival „száraz” lövé- szeteken növelhetik fel- készültségüket. Az év egyik legkiemelkedőbb feladata lesz a Magyar Honvédség Active Guardian 2013 elnevezésű ké- pességbemutatója, amelyen csaknem teljes spekt-

elnevezést kapó részben pedig egy AM hajóval, két tűzszerész-járórhajóval, a parancsnoki motorossal, valamint egy búvárponttonnal fognak szerepelni.

– Társadalmi kapcsolataink szempontjából fontos esemény lesz a május 4-ei Óbuda napja, amelyen az AM-22 Óbuda nevű hajónkkal veszünk részt – folytatja a parancsnok –, de kapunk már felkérést civil vízi rendezvények, köztük egy 40 kilométeres nemzetközi túrakenuverseny biztosítására. Július 25-ére, a magyar hadihajózás százhatvanötödik évfordulójára tervezzük az alakulat nyílt napját; a helyszínen, az újpesti hadikikötőben nagyszabású rendezvényekkel, bemutatókkal várunk minden érdeklődőt.

Terveink szerint folytatjuk az MH Geo- információs Szolgálattal közösen, tavaly megkezdett medertérképezési munká- tainkat is. 2012-ben a Ráckevei-Duna egy részét térképeztük fel egy szonár- rendszerrel. Az idén a Nagy-Dunán kezd- jük meg ugyanezt a munkát, amelyhez hajókat és szakembereket biztosítunk. Ez a feladat már csak azért is nagyon fontos, mert ilyen medertérképezésre utólagja a 90-es években került sor. Talán mondanom sem kell, azóta sok minden megváltozott a folyón, számos új infor- mációt tartogathat számunkra a Duna medre.

Gyorsan mozgó célpontok

DOOR GUNNER, MAGYAR MÓDRA

A MI-8 ÉS MI-17 SZÁLLÍTÓHELIKOPTER RENDELKEZIK A SZÜKSÉGES TŰZERŐVEL: SZOLNOKON, A DESZANTTÉRŐBŐL GÉPPUSKÁVAL ÉS GÉPKARABÉLYOKKAL VÉGREHAJTOTT ÉLESLÖVÉSZETEKEN RENDSZERESEN ALKALMAZZÁK IS EZT A KÉPESSÉGET.

Az MH 86. Szolnok Helikopterbázis szállítóhelikopter-zászlóalj és a 25/88. Könnyű Vegyes Zászlóalj együttműködése is szükséges a légi éleslövészetek végrehajtásához. E témáról a forgószárnyasok két szakértőjével, a feladatban pilótaként részt vevő Dajka Attila századdal, a szállítóhelikopter-zászlóalj felderítőtisztségével, illetve Freytag Béla zászlóossal, a szállítóhelikopter-zászlóalj 1. rajának főtechnikusával beszélgettünk.

– Az éles fegyver használata nagyon precíz felkészülést követel – mondta Dajka Attila. – A biztonsági rendszabályok betartása és betartatása miatt is másképp zajlanak az előkészületek, mint akár egy átlagos helikopteres szállítási esetben.

Igaz, a katonák e téren megfelelő rutinnal rendelkeznek, hiszen a zászlóalj kiképzési terveiben mindig is szerepeltek e feladatok. Az alakulatnál azért is kiemelkedő jelentőségűek ez a gya-

Dajka Attila százados

MAGYAR HONVÉD

korlások, mert az afganisztáni Mi-17 AAT-missziójuk (Air Advisory Team – légi tanácsadó csoport) szükségessé tette a fedélzeti technikusok ajtólovész felkészítését is.

A hajózók szerint a 25/88. katonáinak nem okoz gondot a légi éleslövészetek végrehajtása. A helikopter fedélzeti berendezését úgy alakították ki, hogy az üzemeltetési előírásoknak megfelelően használt lőfegyverekkel a gépben nem okozhatnak kárt. A fegyverek gond nélküli alkalmazása nagyobb részt azon múlik, hogy a katonák pontosan ismerik azok harci és technikai adatait. Ha esetleg mégis probléma adódik egy fegyverrel, akkor például akár azonnali csőcserével, vagy a fedélzetre már előre felvitt tartalék géppuskával, illetve gépkarabéllyal folytatják tovább a feladat végrehajtását.

KEMÉNYEN, SARKOSAN

Gyakorlat közben a hajózók igyekeznek „rámenni a harcászatra”, s dinamikus, éles fordulókkel repülnek. Am „békéidős” lökiképzésen, a tüzelés közben nincsenek éles manőverek, mert a cél az, hogy a lövedékek minden esetben a célpontba csapódjanak be.

– Ez persze nem jelenti azt, hogy a magasság vagy a repülési sebesség nem változhat, hiszen az éppen befekéző vagy gyorsító gépről is pontosan kell tüzet

Freytag Béla zászlós

vezetni – tette hozzá Freytag Béla. – Ha a katonák az ablakból is tüzelnek a gépkarabélyaikkal, nő a helikopter tűztámogató képessége, és mivel mindkét oldalról egyszerre tudnak löni, a forgószárnyas védeltsége is jelentősen megnő.

MAGYAR HONVÉD

A FÖLDRŐL AZ ÉGBE

De milyen is ez a feladat a lövészkatona szemszögéből? Mankó Dávid tizedes, géppuskairányzó számára nem is annyira különleges, hiszen aktív ejtőernyősként többször repült már a típusal.

– Az igazi kihívást azt jelentette, hogy a cél felé nagy sebességgel kellett repülni, és a célfelderítésre, a célzásra, a tűzkiváltásra és a tűz helyesbítésre csak rövid idő áll rendelkezésre. További nehézséget okozott, hogy mivel a helikopter meg-billen, nehezebb a célzás kidolgozása, illetve a tűz helyesbítése. A fegyver kezelése nem volt nehéz feladat, hiszen számos éleslövészetben vettem már részt, de azért persze nem mindegy, hogy gépre szállásnál egy ejtőernyő vagy egy géppuska van nálam – tette hozzá a tizedes.

Oláh Miklós százados, a zászlóalj első századának parancsnoka számára a feladat megtervezése a lökiképzési komplex foglalkozással kezdődik, ugyanis a katonák ezen készülnek fel a következő lögyakorlatra. A helikopterek, a löszermennyiség megigénylése, a lövészet szolgálati személyeinek felkészítése (a zászlóalj törzs közreműködésével) rutinszerű feladatoknak számít.

– Egyszerű a dolgunk – jegyezte meg a százados –, hiszen egy helyőrségben te-lepülünk a szállítóhelikopter-zászlóaljjal, évek óta együttl dolgozunk, nagyon jó kapcsolatot alakítottunk ki a korábbi harcászati foglalkozásokon, például a légi mobil és a légiroham-műveletek, illetve az ejtőernyős felkészítések alkalmával.

A feladat végrehajtása minden esetben előírás szerinti, földi lőtérbeutattal

Oláh Miklós százados

kezdődik, hiszen a lőtér jellegzetességeit a fedélzetről nehezebb azonosítani. A lögyakorlat-vezető ezért minden irányzóval külön közli, hogy mikor repülték át a piros zászló vonalát (ahol a tüzelést megkezdhetik), és mikor érik el a zöld zászló vonalát (ahol a tüzelést be kell szüntetni). Így csökkenthető annak esélye, hogy a lövész, esetleg elvesztve tájékozódási képességét, rossz irányba és helyre tüzel. A közvetlen tapasztalatszerzés roppant fontos. Általában egyszerre, egy időben több lövész tartózkodik a fedélzeten, így azután az első tűz során történik mindenkinek segítséget adhatnak a saját feladatuk végrehajtásához. A géppuskák számára most is szinte ugyanaz a feladat, mint egy a hagyományos lögyakorlaton. Mindenki a saját fegyverével hajtja végre a feladatát: azonosítja a célt, megbecsüli a távolságot, célzó, kiváltja a tüzet... És csak akkor küzdheti le sikeresen a célt, ha mindezt a tanultak szerint hajtotta végre.

A helikopterek őrei

AJTÓNÁLLÓK

A HADMŰVELETI TERÜLETEK FELETT NÉPES SZEMÉLYZETTEL REPÜLNEK A KATONAI SZÁLLÍTÓHELIKOPTEREK. A CSAPATBAN SZINTE MINDIG KAP HELYET ÉS FEGYVERT LEGALÁBB KÉT DOOR GUNNER, AZAZ KÉT FEDÉLZETI LÖVÉSZ IS.

A katonai repülésben már régóta ismert a „fedélzeti lövész” fogalma, hiszen már az első világháború felderítő és bombázórepülőgépein is voltak ellenséges vadászgépek támadását géppuskákkal visszaverő katonák. A katonai szállító- és többfeladatú helikopterek door gunner-jeinek legközelebbi elődjeként azonban leginkább a második világháború közepes és nehézbombázó repülőgépeinek oldallövészeit kell számon tartani. Ők már a géptörzsben elhelyezett, oldalra néző és tüzelő, közepes és nehézgéppuskákkal védelmezték a repülőgépeket úgy, ahogy az sokaknak ismerős lehet a Memphis Belle című, egy Boeing B-17G Flying Fortress legénységének küzdelmeit bemutató, amerikai filmből is.

Vietnami életkép UH-1-esekkel, M60D géppuskákkal az ajtóban.

A KEZDETEK

A door gunner-ek megjelenése szorosan összefügg a helikopterek harci alkalmazásával. Az eredetileg szállító feladatokra „kitalált” forgószármások személyzete először Vietnamban kényszerült fegyveres küzdelemre, önvédelemi és támadó feladatok végrehajtása során egyaránt. A Bell UH-1 Huey helikopterek fedélzetén így hamar megjelentek a 7,62 mm-es M60-as géppuskák. Az 1957-től gyalogsági fegyverként hadrendbe állított közepes géppuska M60B változata került elsőként a dzsungel felett repülő szállítóhelikopterek ajtajába. Ezt a fegyvert még nem rögzítették állványra, így azután a fedélzeti oldallövész még kézben tartva tüzelt vele. Az

M60B-nek így nagy volt a szórásképe, cserében viszont sokkal nagyobb szögben lehetett alkalmazni a későbbi, rögzített fegyverrendszerekhez képest.

Az M60D változat megjelenésével kialakult „klasszikus kép” – a helikopter oldalán, a hátracsúsztható ajtó mögé vagy helyére szerelt, stabil állványhoz rögzített géppuska „képe” – a mai napig nem változott. Bár az M23 állványrendszer növelte a fegyver pontosságát, a löszer méretének korlátai fennmaradtak.

Az egycsővű, 7,62 mm-es géppuskák a mai napig a szállítóhelikopterek alapfegyverzetének tekinthetők, legyen szó akár a NATO-tagállamok repülőeszközéről, vagy éppen az afgán légierő Mi-171-eséről. A finn haderő vado-

natív NHIndustries NH90 taktikai szállítóhelikoptereinek door gunner-ei is ezt a kalibert alkalmazhatják. A 7.62 KK MG 3 néven gyártott géppuska a német Heckler & Koch MG3-as licenccsúsztható változata, amely tulajdonképpen a második világháborúból ismert MG42-es német géppuska egységes NATO-löszer alkalmazására is képes változata.

NAGYBAN AZ IGAZI

Van úgy azonban, hogy a 7,62-es ürméret vagy az egycsővű fegyver tűzgyorsasága kevésnek bizonyul. Ilyenkor két út áll a haderők előtt: vagy nagyobb kaliberű fegyvert alkalmaznak, vagy a fegyvercsövek kaliberét növelik a tűzgyorsaság fokozása érdekében.

A kalibernövelés első lépcsőjeként a 12,7 mm-es nehézgéppuskák alkalmazása kerülhet szóba. Ezt a lépést már Vietnamban is megtették, vagyis a Huey-k egyes változatainál az M2 nehézgéppuska M213 változatát építették az ajtóba. A léghűtéses, egycsővű, a feladatnak megfelelően alakított géppuskát az M59 állványrendszeren lehetett használni. Mivel a hátrányként jelentkező kisebb tűzgyorsaságot kompenzálta a nagyobb hatótávolság és átütőerő, a fegyver továbbfejlesztése sem maradt el. A könnyített kialakítású, kisebb tömegű GAU-15/A jelent meg elsőként, majd az új célzó rendszer és markolat alkalmazásával kialakult a GAU-16/A.

Az amerikai légierő különleges műveleti helikopterei, közelebbről a HH-60 Pawe Hawk-család tagjai a GAU-18/A változatot alkalmazzák ma is. A fegyvert hátrárugásokat elnyelő rendszer választja el a lövésztől, ezáltal kisebb terhelés jut a katonára, egyszerűen jobb lett a nehézgéppuska találati pontossága is. A löszert egy speciális betápláló rendszer juttatja el a fegyverig; a rendszersített konténerek 600 löszert tartalmaznak. A kivételös hüvelyeket az elvezető cső egyszerű kiegészítője a föld felé „tereli”, így azok nem juthatnak be a helikopter deszantterébe.

A dél-afrikai légierő Franciaországtól vásárolt forgószármásainak, pontosabban az Aérospatiale AS-316B Aouette III gázturbinás, könnyű szállítóhelikoptereinek egyik változatát Matra MG 151/20 20 mm-es gépágyúval látta el. A helikopter bal oldalán, speciális konzolrendszerre elhelyezett fegyvert a fedélzeti oldallövész a „hagyó-

Már Vietnamban is megjelent az M2-es géppuska: a dzsungel igényelte a nagyobb átütőerőt.

Egzőfitikum: dél-afrikai Aouette III helikopter 20 mm-es gépágyúval az ajtajában.

Minden hadszíntéren alapfelszerelés az ajtólövész és géppuskája.

mányos” géppuskákhoz hasonlóan kezelheti. A jellemzően 400-410 löszer a deszantter bal oldalán lévő konténerből jut el a fegyverhez. E helikopterekkel elsősorban támogató feladatokat hajtottak végre.

FÜRGE CSÖVEK

A nagyobb tűzgyorsaság elérésének másik lehetséges módja a fegyvercsövek számának megsokszorozása. Az amerikai General Electric például a 20 mm-es M61 Vulcan gépágyú lekicsinyítésével hozta létre az egyik legismertebb helikopterfedélzeti géppuskát, az M134 Minigun-t. A 7,62x51 mm-es, NATO-szabvány löszert használó fegyver percenként 4000 lövés leadá-

sára alkalmas, ezáltal élő erő és páncéloszatlan járművek ellen igen hatásos. A fegyvert, annak is a GAU-2B/A nevet kapott, az amerikai légierő által rendszeresített változatát a mai napig alkalmazzák az UH-60 helikoptercsalád szállító és különleges feladatú változatain. A HH-60H harci kutató-mentő helikopterek Afganisztánban, az A/A49E-13 fegyverrendszer részeként használják a GAU-17/A, 2000 és 4000 lövés/perc választható tűzgyorsaságú géppuskát. E hatsövű géppuskák voltak a legendás MH-53 Pave Low nehéz különleges műveleti helikopterek legfontosabb fegyverei. Az éjszakai bevetéseken a nagy tűzgyorsaság mellett a nyomjelző lövedékek zöld lézernyalábjai fejtettek ki komoly lélektani ha-

A CH-53E Super Stallion rámpáján hátrafelé is figyelnek az ajtólövészek.

tást. Az MH-53M-ek és oldalsó/hátsó Minigun-jaik szolgálata Irakban, 2008. szeptember 27-én ért véget.

A LEGNAGYOBB

A számos csataterén megfordult Mi-8/Mi-17 szállítóhelikopter-típus az első, komoly háborús tűzkeresztségen Afganisztánban, 1979 és 1989 között esett át. Az ázsiai országban bevetett Mi-8-as változatokat eleinte egyetlen, a jobb oldali ajtóba elhelyezett, 7,62 mm-es PKM közepes géppuska védte. A fegyvert eredetileg a fedélzeti technikus kezelte, de

Brit módi: a Super Puma sem repülhet ajtólövész nélkül.

hamarosan kiderült, hogy erre a feladatra külön katonát, azaz oldallövészt kell alkalmazni. A harcok során szerzett tapasztalatok alapján később továbbfejlesztették a helikopter fegyverzetét. A hosszadalmas, hivatalos engedélyezési eljárás helyett azonban jobbára az egyes

Csúcs: a legtöbb fegyvercsöve és a legnagyobb tűzsebessége a Minigun-nak van.

alakulatok műszaki szakemberei helyeztek el erősebb, nagyobb hatótávolságú fegyvert a bal oldali ajtóban, nevezetesen a 12,7 milliméteres kaliberű NSzV-12.7 nehézgéppuskát, illetve az AGSz-17 Plamja 30 milliméter automata gránátvetőt. A helikopterek a hegyvidéki területen így már nagyobb hatékonysággal és messzebről tudták felvenni a harcot a vállról indítható légvédelmi rakétákkal és nehézgéppuskákkal is felszerelt mzdzsahed harcosokkal szemben.

Sőt, egyes helikoptereken megjelent még az orr- és faroklövész is: a helikopterek orr-részének aljára helyezett PKM géppuskát a fedélzeti technikus, míg a farok jobb oldalán elhelyezett géppuskát egy újabb fedélzeti lövész kezelhette.

SZÜKSÉGLÖVÉSZEK

Egyes forgószárnyasokon mód van arra is, hogy egyéni löfegyverekkel, gépkarabélyakkal és könnyű géppuskákkal a szállított lövészkatonák védjék meg helikopterüket. E típusok közé tartozik a Magyar Honvédségnél alkalmazott Mi-8 és Mi-17 típus is. A felhajtható ablakok keretében elhelyezett, mozgatható tartókba erősíthetők be a gyalogsági fegyverek, e megoldással növelve a gép tűzerjét.

A KELETI FRONTON

A magyar tüzérség száz éve (2.)

Tüzelőállásban egy 1931M 15 centiméter űrméretű gépvontatású közepes tarack.

BÁR A MAGYAR TŰZÉRSÉG (MINT AHOGY A TELJES HONVÉDSÉG IS) AZ 1920-AS, 1930-AS ÉVEK REVÍZIÓS POLITIKÁJÁNAK JEGYÉBEN A SZOMSZÉDOS ÁLLAMOK ELLENI HÁBORÚRA KÉSZÜLT, A TÖRTÉNELEM MÁS UTAT JELÖLT KI SZÁMÁRA.

Az 1930-as évek második felére egyértelművé vált, hogy Németország előbb-utóbb a fegyverek erejével fogja rendezni a vitás kérdéseket. Küszöbön állt tehát egy újabb háború, s a magyar katonai vezetés azt is biztosra vette, hogy hazánk ebbe a konfliktusba mindenképpen bele fog sodródni, tekintettel földrajzi elhelyezkedésére és revíziós érdekeire. A honvédség modernizálása így központi kérdésé vált, melyre végül az 1938. március 5-én, Győrben meghirdetett egymilliárd pengős hadsereg-fejlesztési program adott választ.

LÖVEGEK A MŰLTBŐL

Már a döntés ismeretében készülhetett el az egyébként 1938. február 3-án ismertett Huba-hadrend, amely eredetileg 107 ezer fős békelelétszámú, 3 hadseregre és 7 hadtestre tagozódó, 21 hadosztályból, 2 gyors- és 2 lovasdandárból, 1 repülőhadosztályból, 3 hadosztályszintű határbiztosító erőből, valamint megfelelő fővezérség- és hadtestközvetlen alakulatokból álló haderő kiépítését irányozta elő. Papíron mindez szépen mutatott, ám a megvalósításhoz sok minden hiányzott – a tüzérség vonatkozásában is.

– A hadosztályszintet képviselő könnyűtüzérség például még mindig az 1905/08M és 1918M 8 centiméter űrméretű tábori ágyúkat, illetve az 1914M 10 centiméteres tarackokat használta, ezek az eszközök azonban már semmilyen tekintetben nem feleltek meg a kor követelményeinek. Nem úgy, mint a németektől megvásárolt 108 (azaz 27 üteg) 1937M 10,5 centiméteres „Göring” tarack, amely viszont túl nehéz volt ahhoz, hogy lovak mozgassák. E tüzérségi eszközt gépvontatásúnak tervezték, de a szükséges Hansa-Lloyd típusú félláctalpas vontatóknak alapo-

san megkérték az árát, így ebből csak 84 darabot tudott beszerezni a honvédség. A hadosztálytüzérség egyébként 1939-ig 7,5 centiméteres hegyi ágyúkkal is rendelkezett, ám a magyar királyi I. honvéd hegyidandár, illetve a határ vadász zászlóaljok létrehozásával ezeket át kellett adnia – jegyzi meg Kovács Vilmos ezredes, a HM Hadtörté-

kezett ajánlat a svéd Bofors-tól is, de a befutó végül egy hazai fejlesztés lett, amelyet 1940M 10,5 centiméteres könnyű tarack néven rendszeresítettek. Szépséghiba, hogy ez az eszköz csak fogatolt vontatásra volt alkalmas. Nagyságrendileg százhuszat gyártottak belőle Diósgyőrben, a csövet pedig később a Zrínyi II. rohamlövegekbe is beépítették.

Az 1937M 10,5 centiméteres „Göring” tarack a könnyűtüzérség modernebb eszközei közé tartozott.

Az 1914/35M 15 centiméteres fogatolt közepes tarack kezelőállománya.

neti Intézet és Múzeum (HM HIM) parancsnoka.

1939/1940-ban tehát a könnyűtüzérség kevés számú, ráadásul többségében elavultnak számító löveget állíthatott csatorba, ezért a magyar hadvezetés a beszerzés mellett döntött. Szóba került újabb „Göring” tarackok vásárlása, emellett ér-

európai összehasonlításban is megállták a helyüket. Az összképet ugyanakkor a vontatók némileg lerontották: az olasz, 1928M Pavesei, illetve a Weiss Manfréd Acél- és Féművek által licenccben gyártott vontató is lassú és szervizigényes volt. A közepes tüzérség további eszközparkját az első világháborúból megmaradt, 1935-ben, majd 1939-ben modernizált fogatolt tarackok alkották, melyeket nagy tömegükből adódóan két egységben mozgattak: külön-külön hatos fogat vontatta a lafettát és a csövet.

A csúcsot – nehézlövegeivel – a hadsereg- vagy fővezérségközvetlen-tüzérség jelentette volna, ha nem az elavult, (amúgy szintén első világháborús) 30,5 centiméteres mozsarakkal fegyverzik fel őket. Érzekelte ezt a magyar katonai vezetés is, ezért lépéseket tett az alkalmas eszközök beszerzése érdekében: svéd, német és olasz ajánlatok érkeztek, s a versenytől végül az utóbbiak kerültek ki győztesen, 21 centiméter űrméretű nehéztarackjukkal. Ebből hazánk nyolcat rendelt, emellett megvette a gyártás jogát is. A szállítással azonban hónapokat késtek az olaszok, arról nem

AZ OLASZ VONAL

A hadtestszintre lépve már a közepes tüzérséggel találkozhatunk, melynek arzenáljából kiemelkedtek az 1931M 15 centiméteres tarackok; ezek a Svédországból érkezett, gépvontatású, 15 kilométeres lőtávolsággal bíró eszközök

beszélve, hogy maga a konstrukció is hagyott kívánnivalót maga után. Több tucat hibát fedeznek fel a magyar mérnökök; problémák voltak egyebek mellett a hátrasiklás fékező berendezéssel, illetve az irányzó berendezéssel is. Ezeket a két országból szakemberei közösen javították ki, amivel párhuzamosan meg-

Álcázott magyar tarack a keleti hadszíntéren, Pavlovka település szélén.

kezdődött Diósgyőrben a sorozatgyártás: a nehéztarackból végül összesen 26 készült 1941–43-ban.

– Lótávolsága miatt a hadseregek között a tüzérség része volt még az 1931M 10,5 centiméteres közepes ágyú is. E fegyver licencét az 1920-as évek végén vásároltuk meg a Boforstól, s 18 készült belőle – tudjuk meg a HM HIM parancsnokától, aki hozzát teszi: a nehéztüzérség hadrendben tartása iránti igény szorosan összefüggött a revíziós politikával. A bécsi döntések előtti időszakban – amikor többször felvetődött az első világháború után elvesztett területek katonai akcióval történő visszaszerzése – úgy vélték: a csehszlovák haderő határmenti kísérődjéi, illetve a román Karolyvonal elleni harc sikerének záloga a nagy űrméterű tüzérségi eszköz.

AZ ÁLLÁSOKBA FAGYVA

A revíziós politika jegyében tehát a tüzérséget (akárcsak a honvédség egészét) a szomszédos országok hadseregeivel megvívandó harcokra készítették fel, ám a katonai vezetésnek 1940-ben azzal kell szembeállnia, hogy a képzések tekintetében el vagyunk maradva potenciális ellenfeleinktől, így az első számú riválisnak tekintett Romániától is. Újabb eszközök gyártását viszont lehetetlenné tette a kapacitás hiánya. Diósgyőrben készültek ugyanis a csövek a harcokhoz és a légvédelmi eszközökhöz is, így a tüzérség további igényeinek kielégítésére már nem maradt mód.

Időközben a keleti hadszíntéren tomboló háború a németek számára kedvezőtlen fordulatot vett. A Barbarossaterv kudarca, valamint a szovjet Vörös

A honvédség lövegeinek nagyobb részét fogatolt vontatással mozgatták.

Hadsereg 1941/42 téli, moszkvai ellen-támadása során elszenvedett veszteségek arra kényszerítették őket, hogy az 1942 tavaszára tervezett nagyszabású hadművelethez az eddigieknél komolyabban támaszkodjanak Magyarországra is. A tárgyalások eredményeként hazánk a magyar királyi 2. honvéd hadsereget – benne kilenc könnyűhadosztállal, egy páncéloshadosztállal és egy repülőköteléssel – bocsátotta szövetségese rendelkezésére. A csapatok a lehető legjobb fegyverzetet kapták meg, más kérdés, hogy ez mire volt elég. A honvédség alakulatait ugyanis nem a katonai nagyhatalmak háborújában való részvételre készítették fel.

– Ami a számarányokat illeti, a magyar és a szovjet hadosztályok tüzérsége között nem volt túl nagy differencia. A lőtávolság és a hatékonyság tekintetében viszont már egyértelműen a Vörös Hadsereg felé billent a mérleg nyelve, a mobilitásról nem is beszélve, hiszen a

magyar hadosztálytüzérségnél gyakorlatilag ismeretlen fogalom volt a gépvontatás. E hátrányokat pedig csak részben ellensúlyozta a magyar tüzérek kiváló képzettsége. Hadtest- és hadseregszinten viszont komoly hátrányban voltunk: egy szovjet vagy német hadtest- vagy hadseregpáncsnok lényegesen nagyobb tüzérezet felett diszponált – mutat rá Kovács Vilmos ezredes.

1942 őszére, a doni frontvonal megszilárdulásáig, jelentős veszteségeket szenvedett a magyar tüzérség is, amelynek ráadásul a téli időjárás beköszöntével – akárcsak a huszár- és az utánszállást végző alakulatoknak – meg kellett válnia lovától, mert a szálás takarmány és a lótap hiánya miatt legyengült négy-lábúakra az arcvonal közelében biztos pusztulás várt. A lóállományt messze a front mögött létesített lóteleltető állomásokra irányították, ezzel pedig a fegyverem mobilitása a nullára csökkent. A lövegeket emellett előírászerűen be-

ásták, amelyek aztán a farkasordító hidegben szó szerint befagytak az állásokba. Ennek megfelelően a keleti hadszíntérről az ágyúk, tarackok töredéke került csak haza, amit pótolni kellett volna. Ez azonban csak részben sikerült, így kijelenthetjük: a doni tragédia a magyar tüzérség számára is hatalmas érvágást jelentett.

ELIT FEGYVERNEM

Mindazonáltal a honvédség még ebben az időszakban is állított hadrendbe új tüzérségi eszközöket, például a 10,5 centiméteres tarackkal felszerelt, a gyalogság támogatására, illetve a harcokcsik ellen is eredményesen alkalmazható lánctalpas Zrínyi II. rohamlöveget. Ezt egy új fegyverem, a működését 1943. szeptember elsején, Hajmáskéren megkezdő 1. rohamtüzérsztály kapta meg, amely a hazai fejlesztési harcjármű mellett a későbbiekben német – 75 milliméteres harckocsiágyúval felszerelt – Sturmgeschütz 40 „StuG III”, illetve Jagdpanzer-38(t) „Hetzer” rohamlövegeket is használt. A rohamtüzérség egyébként a honvédség elit fegyveremének számított. Állományát jól képzett katonák alkották, közöttük számos legendás névvel – például vitéz Barankay Józseffel vagy Bozsoki Jánosával – találkozhatunk.

Szintén ekkortájt rendszeresítették a német fejlesztésű, 1943M 15 centiméter űrméterű sorozatvetőt, azt a hatos csökötegből álló fegyvert, amellyel hatékonyan lehetett támogatni a gyalog-

1931M 10,5 centiméteres, gépvontatású közepes tábori ágyú tüzelőállásban.

A Zrínyi II. rohamlövegeket az 1943 őszén megalakult rohamtüzérség kapta meg.

A német fejlesztésű, 1943M 15 centiméter űrméterű sorozatvetőt kódvetőnek is neveztek.

ságot. Kódvetőnek is nevezték, a fegyver egyik (kódsavval töltött) löszere után.

– A magyar tüzérség fejlesztése érdekében tevékenykedő szakemberek hihetetlen erőfeszítéseket tettek azért, hogy az 1920-as évek elején tapasztalt állapotokhoz képest a hadrendben tartott lövegek száma ugrásszerűen, számításaim szerint 600–800-ra növekedjen, amelyekkel aztán ellátták a hadosztályokat, hadtesteket, hadseregeket. Ezek az eszközök zömmel licenc alapján készültek, de az igazi nehézséget a szűkös hazai gyártókapacitás jelentette. A tüzérek képzése ugyanakkor elsőrangú volt, legyen szó a tiszt, az altiszt vagy a legénységi állományról. Némely magyar fejlesztésű eszköz, mint például a Zrínyi rohamlöveg, pedig igen figyelemreméltó eredményeket ért el a csatáreneken – összegez Kovács Vilmos ezredes.

A válságkezelés iskolája

A magyar felderítő katonák az 1991-es válság idején a határ mellett teljesítették szolgálatot.

TŰZKERESZTSÉG

IMMÁR FELNÖTT EGY KOROSZTÁLY, AMELYNEK A DÉLSZLÁV HÁBORÚ TÖRTÉNELEM, ÉS TALÁN NEM IS TUDJÁK, HOGY A FÉLÉVENTE HAZATÉRŐ BÉKEFENNTARTÓK MILYEN CÉLBŐL TELJESÍTENEK SZOLGÁLATOT A TÉRSÉGBEN, HÚSZ ESZTENDŐ ELTELTÉVEL IS. A SZÉTHULLOTT JUGOSZLÁVIA TAGKÖZTÁRSASÁGAINAK EGYMÁSSAL VÍVOTT VÉRES HARCAIT, A MAGYAR HONVÉDSÉG VÁLSÁGKEZELÉSBE VÁLLALT SZEREPÉT DR. VÉGH FERENC NYUGÁLLOMÁNYÚ VEZÉREZREDESSSEL IDÉZZÜK FEL, AKI 1996–1999 KÖZÖTT A MAGYAR HONVÉDSÉG PARANCSNOKAKÉNT, VEZÉRKARI FŐNÖKKÉNT IRÁNYÍTOTTA A HADSEREGET.

A Magyar Honvédség 1991-ben, a rendszerváltás utáni átalakítások közben, a Varsói Szerződésből már kilépve, jószerevel „ellenségkép” nélküli állapotban, saját identitását is keresve találta magát szemben a határaink mellett kialakult háborúval. Bizonyos értelemben „mint derült égből a villámcsapás”, úgy ért bennünket a konfliktus, már ami a Magyar Honvédség akkori állapotát, ez irányú tapasztalatait illeti. A konfliktus „előszele” azonban már 1988-ban érezhető volt. Az egykori Jugoszlávia tagközirtársaságait egyedül Tito tartotta össze, és azt tudni lehetett, hogy a szövetség előbb-utóbb fel fog bomlani. A konfliktus bölcsője akkoriban is Koszovó volt, ott kezdődtek a függetlenségi törekvések, zavargások. Akkor még az állam, a rendőrség és a hadsereg meg tudta tartani az ellenállást, de ezzel csak „jegelte” a helyzetet. 1991-ben aztán robbanásszerű változások következtek be, elkezdődött a szövetség felbomlása, 1991 és 1995 között a volt tagközirtársaságok – Szlovénia, Horvátország, Bosznia-Hercegovina stb. – sorban váltak önállósá, és noha lett volna rá lehetőség, ez a folyamat nem békés úton zajlott le, hanem etnikai tisztogatásokkal terhelt, véres háborúk során.

1991-ben tehát a Magyar Honvédség azzal találta szemben magát, hogy a határaink mellett olyan háború folyik, amelyik bármelyik pillanatban veszélyeztetheti a Magyar Köztársaság biztonsá-

T-72-es harckocsi Vukovár főutcáján.

gát is. Csak a fiatalabb korosztálynak említem meg, hogy a „bellháború” során Barcsra is hullottak bombák, a szerb légiőri gépei többször is szűk magyarországi fordulóval támadták ellenségeiket. A teljes határszakaszon aknázárt telepítettek, s mivel a határvonalat nem vonalzóval húzták meg, esetenként megmésértették szuverenitásunkat. Ugyanis rövid távon, kis időre magyar területet is igénybe vettek átkaroló műveleteikhez. Ebben a helyzetben azonnal lépni kellett. Csakhogy 1991-ben, a korábbiakban már említett okok miatt olyan alkotmányos, törvényi, jogszabályi háttér nem állt a Magyar Honvédség rendelkezésére, amely útmutatást és felhatalmazást adott volna a megteendő lépésekre. Csak később került az alkotmányba az a 19/E paragrafus, amely már meghatározta a hadsereg feladatait az

A Magyar Honvédség légtérelenőrző központja a veszprémi Sziklában.

Végh Ferenc munkásságát az Amerikai Egyesült Államok elnöke a Becsületrend parancsnoki fokozatával ismerte el.

országot ért váratlan támadás esetére. Akkor viszont a hadsereg nem várható, ezért azonnal megkezdjük a megfelelő készenléti erők felállítását, amelyekben a szárazföldi csapatok jellemzően zászlalj-harcsoport erői mellett részt vettek a légiőri vadászrepülőgépei, helikopterei, a felderítés teljes spektruma és a lokátorosaink is. Ekkor jómagam a 3. gépesített hadtest törzsfőnöke voltam, s mivel az alakulataink is részt vettek a feladatban, sokat tanultunk a válságkezelésből. Sajnos erre volt is elég időnk, hiszen a háború

folymatodott. Így amikor 1995-ben, az amerikai egyesült államokbeli tanulmányaim után hazatértem, már egy új feladatrendszer keretében kellett folytatnom a kerületparancsnoki munkát. Az 1995-ös daytoni békemegállapodás után ugyanis a nemzetközi erők békefenntartó céllal létrehozták az IFOR-t (Implementation Force – többnemzeti békemegvalósító erő), amelyben Magyarország is részt vett. Ennek részeként amerikai légi- és szárazföldi erők települtek a taszári repülőterre, Pécssett állították fel a skandináv államok logisztikai vezetési pontját, 1996 februárjától pedig megkezdte ténykedését Okucaniban a Magyar Honvédség öt-száz fős műszaki kontingense. A magyar katonák már pár hét alatt nagy elismerést vívtak ki a szövetségesek körében: utakat, hidakat, vasutakat építettek vagy javítottak. Sok NATO-ország nem rendelkezett ilyen képességgel,

A jugoszláv MiG-21-esek fegyverarzenáljában szerepelt az angol gyártmányú kazettás bomba is.

A barcsi bombázás sajtótájékoztatója a Honvédelmi Minisztériumban.

ezért aztán nagyon meglepődtek, amikor például másfél óra alatt hidat vertek a Száván. Műszaki katonáinknak persze ez nem volt nagy kunszt: a Dunán bármikor harminc perc alatt felépíthetnek egy hadihidat.

A helyzet fokozatosan javult ebben az időszakban, mi pedig a műszaki kontingenseink bosznia-hercegovinai állomásoztatása mellett itthon készültünk a NATO-csatlakozásra. 1998-ban azonban újra veszélyes fordulatot vettek az események. Ismét Koszovó lett a „főszereplő”: a külföldi albán adományokból megerősödött UCK (koszovói albán hadsereg) immár számottevő katonai erőként támogatta az elszakadási törekvéseket. Ekkor már túl voltunk a srebrenicai vérengzésen és féltől volt, hogy ez a gyalázatos tett megismétlődhet. Amikor pedig a Milosevics-rezsim előkészítette a nagyszabású Patkó-hadműveletet Észak-Koszovóban, a szövetség nem várt, a tárgyalásokat megszakítva 1999. március 24-én megindította a Jugoszlávia

elleni légitámadásokat. Pontosan tizenkét nappal a NATO-csatlakozásunk után, immár a szövetség tagjaként újból a háborúban találtuk magunkat. Az amerikai kezdeményezésre, a NATO-tagállamok későbbi csatlakozásával megkezdett hetvennyolc napos légi hadműveletre nem volt ENSZ-felhatalmazás. Újra Taszára települt az amerikai légerő, kiegészülve német, brit és olasz repülőerőkkel, a légi utántöltő repülőgépek pedig Ferihegyről látták el feladatukat. A szövetséges erők a hetvennyolc nap alatt 37 000 bevetést teljesítettek, ezek nagy részét az olaszországi Avianóból felszállva, de mintegy 300

esetben magyar légtérből is támadtak. A légi csapatok önmagukban sajnos nem érték el a kívánt eredményt. Milosevics ellenállt, ezért májusban a NATO-ban felmerült egy szárazföldi hadművelet megkezdésének lehetősége is. Ez viszont már nagyon érzékenyen érintett volna bennünket, hiszen a földrajzi adottságok miatt ez a művelet magyar területről is indulhatott volna. A Magyar Honvédség természetesen megkezdte a felkészülést erre az eshetőségre is, de szerencsére Milosevics, látva a komoly szándékot és tudva, hogy egy szárazföldi támadást nem bírna elhárítani, feladta az ellenállást.

Összegezve kijelenthetem, hogy a Magyar Honvédség, bár az elején váratlanul érte a konfliktus, jól reagált, és sikeresen esett át a tűzkeresztségen. 1999-ben a kijelölt erőket – a tatai és a debreceni dandár, valamint a hőmezővásárhelyi dandár zászlóaljait – előrevontuk a gyakorlóterekre, s ott készültek fel esetleges bevetésükre, a határvédelemre. Miután a mintegy száz kilométeres határszakasz biz-

1999 tavaszán az amerikai haditengerészet F/A-18-asai a taszári repülőtérről indultak bevetésre.

Jerzy Buzek lengyel, Milos Zeman cseh és Orbán Viktor magyar miniszterelnök Javier Solana NATO-főtitkár társaságában a három nemzet NATO-csatlakozása alkalmából rendezett ünnepségen.

tosítására csupán egy hadosztálynyi erőnk volt, mobil harcscoportokat hoztunk létre annak érdekében, hogy bárhol gyorsan bevetethetők legyenek. Ekkor és többek között ennek érdekében alakítottuk meg annak idején a 88. légimozgékonyasági zászlóaljat is. Kiválóan teljesítettek a felderítőerők is, folyamatos információkat kaptunk tőlük a szerb erők mozgásáról, harcckészültségéről és harcátékéről. A szállító- és harci helikopterek folyamatosan készen álltak egy esetleges támadás elhárítására, lokátorosaink pedig folyamatosan figyelték a szerb légteret. A lakosság számára is megnyugtató volt csapataink jelenléte, hiszen mint már említettem, több határ- és légtérsértés is történt. Minden területen nagyon sok tapasztalatra tettünk szert, amit aztán később kamatoztattunk is. 1991–1995 között például a válságkezelésben részt vevő minden szervezeten (a Belügyminisztérium, a katasztrófavédelem, a határőrség, a közgazdaság és a hadsereg) tetten a dögát, de kü-

A magyar zászló felvonása Brüsszelben.

lön-külön, mert nem volt egységes irányítás. Ebből okulva 1999-ben kértem a miniszterelnök urat, hogy mint vezérkari főnököt, bízson meg e szervezetek tevékenységének koordinálásával. A létrehozott operatív törzs aztán kiválóan töltötte be a szerepét, és a „VÍZESÉS” fedőnevű művelet alatt zökkenőmentes volt az együttműködés. 1999-re, egészen friss NATO-tagországgként is már otthonosan mozogtunk a nemzeti befogadó támogatás területén. Végezetül ki szeretném emelni, hogy a délszláv válság során a feladatainkat sorkatonákkal együtt láttuk el, akik a helyzet komolyságának megfelelően, kiválóan teljesítettek, csakúgy, mint a műveletek tervezésében, vezetésében részt vevő törzsek.

A konzolidáció már ENSZ-felhatalmazással kezdődött: a Biztonsági Tanács június 10-i, 1244. számú határozata kimondta, a KFOR – ENSZ-mandátumú és koalíciós jellegű – békefenntartó erők létrehozását, melyben kezdetben egy Pristinába települt, 350 fős örökösítő zászlóaljjal vettünk részt.

VÉGSŐ NYUGHELYEN

A magyar katonai ejtőernyőzés megteremtője

A VESZPRÉM MELLETTI JUTASPUSTAI REPÜLŐTÉREN, 1941. ÁPRILIS 12-ÉN DÉLUTÁN NÉGY SAVOIA-MARCHETTI SM.75-ÖS SZÁLLÍTÓ-REPÜLŐGÉP PILÓTÁJA VÁRTA A STARTENGEDÉLYT. AZ OLASZ GYÁRTMÁNYÚ, ÁTALAKÍTOTT UTASSZÁLLÍTÓ VÁSZONBORÍTÁSÚ TÖRZSÉNEK KÉT OLDALÁN A MAGYAR KIRÁLYI HONVÉDSÉG LEGFIATALABB FEGYVERNEMÉNEK KATONÁI, AZ ELSŐ HARCIBEVETÉSÜKRE KÉSZÜLŐ PÁPAI EJTŐERNYŐS-ZÁSZLÓALJ LEGJOBBJAI ÜLTEK. A CÉL A SZERB VONALAK MÖGÖTTI, ÚJVERBÁSZ ÉS SZENTTAMÁS KÖZÖTTI HÍD ELFOGLALÁSA ÉS TARTÁSA VOLT, A DÉLVIDÉKEN TÁMADÁSBA LENDÜLŐ CSAPATOK BEÉRKEZÉSÉIG.

Az E-101-es lajstromjelű vezérgép aajtájában a zászlóalj parancsnoka figyelte, mikor lendül magasba a zászló. Nehéz napok voltak a negyvenes éveinek közepén járó vitéz Bertalan Árpád őrnagy mögött. Az egykori árkász tiszt a semmiből teremtette meg a zászlóaljat. „Ha a nagytemplom tornya lebukik is...” Ez volt a szavajárása, és valóban nem ismerte a lehetetlent. Amikor az alakulat nem kapott rendkívüli löszerezélményt, Bertalan felment a kormányzóhoz, hogy segítségét kérje. A Mária Terézia-rend legfiatalabb tulajdonosának szabad bejárása volt a palo-

tába. Másnap egy vagon löszér érkezett azonban kívül a pápai vasúttállomásra... Az akció előkészítése során a szeszélyes áprilisi időjárás is megtréfálta az ejtőernyősöket. Méteres hó esett, vízelvezetés híján a pápai repülőtér talaja átázott, onnan a megterhelt gépekkel nem vállalták a felszállást a pilóták. Bertalan Árpád azonban nem adta fel. Akarta a sikert, minden idegszálával szeretete volna elérni, hogy katonái a sikeres akció után a lapok címdoldalára, a hadijelentések élére kerüljenek. A Savoiaikat leresen átrepültette Veszprémbe, a katonákat teherautók platóján szállította át a

jutaspusztai repülőtérre. A zászlóaljparancsnok felettesei nem engedélyezték, hogy részt vegyen az akcióban. Feltették. Bertalan azonban odaállt a tisztjei elé és elmondta döntését:

– Ha sikerül, meg leszek dicsérve, és akkor semmi gond, ha elrepülök veletek. Ha nem sikerül, úgyszólamaradok, és akkor legalább nincs gond a bűnbakkeséséssel.

A délutáni napfényben végre felemelkedett a zászló! Startengedély! A vezérgép első pilótája, Kelemen Károly ütközésig tolta előre a gázkarokat. Az addig alapfordulaton pörgő motor du-

ruzsolása erőteljes morgásba, majd dobhártyarepszető dübörgésbe csapott át. A négy Savoia oszlopon gurult a felszállópályára, a parancs egyenkénti startolásról és a reptér feletti gyülekezésről rendelkezett.

1000 méter gurulás után a kerekék elszakadtak a földtől, és a vezérgép elkezdte gyűjteni a magasságot. 100-150 méteren azonban a Savoia, mint a vágótában visszafogott ló, felágaskodott, és lassan a jobb szárny irányában visszacúszott a föld felé!

Nem volt emberi erő, amely megállíthatta volna a gép zuhanását. A gép

törzsében megtalált mellkasi csont alapján azonosították. A csontra arany olvadt, Bertalan a bevetésen is viselte a Mária Terézia-rendjét...

A tragédiát végignézték a Savoiaikban felszállásra várakozó bajtársak is. Kiss Zoltán főhadnagy azonnal indulni akart, mondván, a parancsnok elesett, de a küldetést folytatni kell! A repülőtér parancsnoka azonban a felszállópályá megtisztításáig megtiltotta a felszállást. A Savoiaik végül csak este fél hét körül kaptak startengedélyt. A hárommotorosok a vezérgép égő roncsa fölött áthúzva emelkedtek az alkonyati égboltra. A

Az ejtőernyős-zászlóalj tisztikara. Középen Bertalan Árpád.

Az első emlékművet a pápai repülőtérre állították fel.

trimm-jének meghibásodását a két pilóta nem tudta korrigálni. A becsapódáskor a jobb oldali motor és a letört szárny együttesen végzett a pilótafülkében ülőkkel. A gép törzsét 2000 liter repülőbenzin változtatta lángoló pokollá. A borrhába öltözött ejtőernyősök többsége azonnal életét veszítette, csak nyolcan jutottak ki a roncsok közül. A bajtársiasság szép példaként a vázsonborítást kivágyva próbálták menteni társaikat, de sajnos sikertelenül. Közülük hárman a kórházban haltak bele égési sérüléseikbe.

Bertalan is a lángoló gép foglya maradt. Szokolay Tamás hadnagy mellett állt a felszállás pillanatában. Szerinte az őrnagy még túlélhette a zuhanást, de a hátsó géppuskaállásban tárolt rakaszok rázuhantak; a zászlóaljparancsnok ekkor tűnt el a lángtengerben. A legendárius szerint földi maradványait a gép

máglya tüzeiben még bajtársaik teste égett, gránátok robbantak, tűzijáték-sziporkák szálltak fel a löszerezésládkából... Igazi katonai temetés volt ez olyan díszsorsúval, amelyet még magyar katonai ejtőernyős soha nem kapott – emlékezett 50 évvel később Szokolay Tamás.

A hősi halált halt ejtőernyős-katonákat Veszprémbe, Bertalan Árpádot és a repülőgép személyzetét Budapesten helyezték örök nyugalomra. Az őrnagyot a Farkasréti temető 7-es parcellájában, a Székesfőváros által adományozott sírbába temették el.

A történelem forgószelene nem hagyta békében nyugodni az őrnagy földi maradványait. A díszsírhelyet megszüntették, a koporsót – már ami megmaradt belőle – a régi temetőben földelték el újra. Hogy a mai ejtőernyősöknek minden év áprilisában mégis volt hol köszöröznük, abban legnagyobb szerepe

Magyar Miklós nyugállományú ezredesnek, egykori pápai ejtőernyősnek volt, aki 1941 áprilisában részt vett parancsnoka temetésén.

– Amikor Budapestre helyeztek, a Farkasréti temetőben következetesen kerestem Bertalan Árpád sírját. Tudtam, hogy hol kell lennie. Azt is tudtam, hogy a síremlék egy fekete márványoszlop, rajta a felírat: a Mária Terézia-rend tulajdonosa...

A főváros előljáróságától kapott díszsírhelyet. A temetésén a kormányzó is részt vett.

Nem találtam meg. Bementem a temető irodájába, és megkérdeztem, tudnak-e rajtam segíteni. Kiderült, hogy a keresett sír a 15-ös parcella 3. sorának 36. számú helyén van. Ezt is nehéz volt megtalálni, de végül sikerült. A földön egy fakereszt, rajta a szokásos tábla. Minden elhanyagolva, gazzal benöve.

Ekkor találkoztam Marosújvári Gézával és Hajdú Jóskaival. Elmondtam nekik, hogy milyen állapotban találtam meg a sírt. Következő lépésként rendeltem egy gőzölt bükkfakereztet, lecsiszoltattam, majd rátettem a táblát, és a sírt, amennyire lehetséges volt, rendbe hoztam. Ez 1982–1983-ban volt.

Elhatároztuk, hogy méltó síremléket állítunk. Írtunk az általunk ismert régi ejtőernyősöknek, leírtuk a terveinket, és kértük, hogy ha hozzá tudnak járulni, a Géza címére küldjék el a pénzt. Ha tudnak még bajtársokról, a címüket küldjék el. Így gyűltek össze a nevek és a pénz. Többszöri módosítással elkészült a terv.

Az avatás 1985. április 12-én lett volna, de közben a rendőrség tudomására

28 évig a Farkasréti temetőbe jártak az emlékezők.

jutott a dolog. Behívtak. Mit akarok én? Mit csináljak én?

Elmondtam, hogy ki vagyok és miről van szó. Bertalan Árpád a parancsnokom volt, hősi halált halt, hozzátartozói nincsenek. Így nekünk kell a dolgokat rendezni. Úgy gondoljuk, hogy megérdemli.

– Miért pont április 12-én akarják felavatni?

– Mert ez az évforduló.

– Nem tudja, hogy mi van április 4-én? A tervezett időben nem avathatnak!

Új levelek. Végül 1985. július 6-án lett felavatva a síremlék.

Talán a többiek nevét is rá kellene vésní – mondták sokan.

Sok-sok ötlet, javaslat után így alakult ki az ejtőernyős-zászlóalj egykori parancsnokának második síremléke.

Bertalan Árpád földi maradványait 2013. április 12-én helyezték végső nyugalomra. A HM Társadalmi Kapcsolatok és Hőbűri Kezeli Főosztály szervezésében a Fiumei úti sírkert Hősök

Magyar Miklós ny. ezredes

percellájában temették újra a Katonai Mária Terézia-rend lovagkeresztjével és a Tiszti Arany Vitézségi Éremmel kitüntetett őrnagyot.

– A Honvédelmi Minisztérium elképzelése szerint ebbe a percellába azok kerülhetnek, akiket a harctéri tevékenységük közben véghez vitt kimagasló tetteikért egykoron a legmagasabb elismerésekkel jutalmaztak – emelte ki beszédében Orosz Zoltán altábornagy, a Honvéd Vezérkar főnökének helyettese. Az őrnagy legendás haditetteit felidézve szövegezte az első térképnyomat, Magyarország közigazgatási térképe is. 1950–1952 között, légi fényképek felhasználásával és helyszíni bejárással, végrehajtották az 1:25 000 méretarányú térképek helyesbítését, a hiányzó szelvények pótlását; ez a munka volt az újjalakult intézet első nagy térképezési feladata. Ennek keretében egy új, a Szovjetunióban használt térképrendszerre tértek át, amit például a korábbiaktól eltérő vetület, szelvényezés és jelkulcs jellemzett.

A bajtársi adakozásból állított síremlék Pápán, az ejtőernyős-alakulat városában kerül méltó helyre.

A KATONATÉRKÉPÉSZEK A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ UTÁN AZONNAL HOZZÁKEZDTEK A MEGMARADT TÉRKÉPVAGYON MENTÉSÉHEZ, AZ ORSZÁG KÜLÖNBÖZŐ PONTJAIN ELREJTETT ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK ÖSSZEGYŰJTÉSÉHEZ, ÜZEMBEÁLLÍTÁSÁHOZ. AZ ALAPVETŐ MUNKA-FELTÉTELEK MEGTEREMTÉSE UTÁN PEDIG VÉGRE KEZDETÉT VEHETTE A SZAKMAI TEVÉKENYSÉG IS.

A magyar katonai térképészet története (3.)

A katonatérképészek az újjalakulást követő öt évizében öt nagyobb helyesbítési és felmérési munkában vettek részt.

ÁLLANDÓ VÁLTOZÁS

EXPEDÍCIÓK ROMANTIKÁJA

A térképészeti intézet hivatalosan 1946. október elsejétől folytatta működését, s bekapcsolódott a határjelölési munkákba, 1947 tavaszán pedig elkészült az első térképnyomat, Magyarország közigazgatási térképe is. 1950–1952 között, légi fényképek felhasználásával és helyszíni bejárással, végrehajtották az 1:25 000 méretarányú térképek helyesbítését, a hiányzó szelvények pótlását; ez a munka volt az újjalakult intézet első nagy térképezési feladata. Ennek keretében egy új, a Szovjetunióban használt térképrendszerre tértek át, amit például a korábbiaktól eltérő vetület, szelvényezés és jelkulcs jellemzett.

Ezzel a helyesbítéssel megoldódtak a hadsereg legégetőbb térképállítási gondjai, így bele lehetett vágni egy ambiciózusabb terv megvalósításába, az ország egész területének 1:25 000 méretarányú felmérésébe, melyet egyébként a szocialista országok geodéziai szolgálatainak 1952-ben, Szófiában tartott értekezlete is előírt. A geodéziai előkészítés és a légi fényképezés még abban az esztendőben kezdetét vette, míg a helyszíni térképező munka 1953-ban indult. A feladat nagysága egy idő után azonban megkívánta, hogy éljenek a helyesbítés lehetőségével ott, ahol az előző

időszakban, 1950–1952 között készített térképek még kielégítették a minőségi előírásokat. 1955-től a geodéziai előkészítést már a polgári térképészeti vállalatok végezték, a légi fényképezés, a felmérés és a helyesbítés azonban továbbra is a katonai térképészek kezében maradt.

A topográfusok minden évben kora tavasztól késő ősziig végezték a helyszíni munkát. Alapvető felszerelésüket íróasztallá alakítható ládákból, műszerládákban és az alakjuk után elnevezett „hosszúládákban” szállították. A munkaterületen szerezték szállást, ott toboroztak felmérési segédeket. Munkájukat lényegében önállóan végezték: maguk

A modern műszerek mellett sokáig a térképkészítés egyszerű eszközei is használatban maradtak.

gazdálkodtak idejükkel, a rájuk bízott pénzzel, egyéb értékekkel. Dolgukat ugyanakkor számos tényező nehezítette: akkortájt még sokfelé hiányzott a villanyvilágítás, nehézkes volt a helyközi közlekedés, s ki voltak téve az időjárás viszontagságainak is. Szerény körülmények közepette végezték napi 10–14 órás munkájukat, melynek során 15–20 kilométert gyalogoltak vagy bicikliztek. A nehézségeken viszont átsegítette őket, hogy ez a fajta vándorélet megőrzött valamit az expedíciók romantikájából.

A térképezés 1959 végéig tartott: a munka során mintegy négy millió részletpontot mértek, és nagyságrendileg kétféle kilométer kerékpározatok a topográfusok, akik 68 455 négyzetkilométeren újfelmérést, 24 556 négyzetkilométeren pedig műszeres helyesbítést hajtottak végre.

A katonatérképezésre hamarosan újabb nagy kihívás várt: 1960-ban bekapcsolódtak az 1:10 000 méretarányú állami alaptérképek készítésébe – a katonai szempontból kiemelt jelentőségű területek felvétele háruult rájuk.

HÁROM DIMENZIÓBAN

1964-ben új jelkules, ezzel együtt új tartalmi előírások léptek életbe. Ez szükségessé tette a térképek megújítását, melynek alapját az 1953–1959 között végzett felmérés során készült 1:50 000 méretarányú térképek adták. A helyesbítés légi fényképek felhasználásával és helyszíni ellenőrzéssel történt, a munkálatok 1968-ig tartottak. Emellett megkezdődött a honvédségi területek és objektumok nagy

Az 1953–1959 között végzett felmérés emlékei a térképmúzeum topográfus-emlékszobájában.

romdimenziós, valóság-hű képet kaphattak az ábrázolt területről.

Az intézet emellett tematikus térképekkel is ellátta a haderőt. A legjelentősebbek a városarchhoz készült katonai város térképek voltak, de emellett létrehozta például légi navigációs, te-repjárhatósági, folyamhajózási és gravimetriai térképeket is; az utóbbi segítségével a Föld nehézségi gyorsulásának a rakéta röppályájára kifejtett hatását tudták kiszámolni a rakéta-tüzérsapatok.

Az 1970-es években megkezdődött az űrfelvételek térképészeti felhasználásának kutatása is. Kezdetben a szovjetektől kapott analóg űrfelvételek, majd a földfelszín monitorozására megalkotott Landsat-műholdak fényképei álltak rendelkezésre, amelyeket azonban csak tematikus (például az adott terület növényzetét szemléltető) térképezéshez lehetett használni, topográfiai felméréshez nem. Ezek ugyanis 80 méteres terepi felbontásúak voltak – azaz egy képelem a valóságban 80 méternek felelt meg –, míg a most kereskedelmi forgalomban elérhető űrfelvételek 40–60 centiméteres terepi felbontást biztosítanak. Utóbbiak így már topográfiai felmérésre is alkalmasak – legalábbis 1:25 000 méretarány esetén. Szintén az 1970-es években jelentek meg az intézetben az első számítógépek, bár ezek az eszközök grafikus adatbázisokat még nem tudtak kezelni; a térkép-digitalizálással kapcsolatos kutatások csak a következő évtizedben kezdődtek meg.

A katonai térképészet szakmatörténeti múzeuma a háború utáni újjáalakulás 35. évfordulóján, 1981. október elsején nyílt meg; az alapítólevélet az akkori parancsnok, Bak Antal mérnök ezredes írta alá. A hangsúlyt az intézet második világháború utáni működésére helyezték a szakemberek, akik 1989-ben – az 1953–1959 között végrehajtott felmérés befejezésének 30. évfordulója alkalmából – topográfus-emlékszobát is berendeztek. 1994-ben nyílt lehetőség a múzeum kibővítésére, amely így ma már egységes eszközként mutatja be a magyar katonai térképészet és a térképészeti intézet történetét. A kiállítás az MH Geoinformációs Szolgálat telephelyén (Szilágyi Erzsébet fasor 7–9.) tekinthető meg, előzetes időpont-egyeztetés után.

ÁTALAKULÁSOK KORA

Az intézet az újjáalakulás 40. évfordulóján, 1986-ban vette fel a katonai térképészet egyik legjelentősebb hazai alakjának, Tóth Ágoston honvéd ezredesnek a nevét. Ezzel egy változásokkal teli időszak vette kezdetét, amely az 1990-es években ért a csúcására. 1991-ben az intézet szervezetébe integrálódott a még 1971-ben MN 2130 néven megalakult MH Asztrogeodéziai Állomás, illetve az MN 5312

Térképaktár néven 1951-ben létrejött MH Térképészeti Anyagellátó Központ. (A honvédségnek az előbb felsoroltakon túl volt még egy térképszervezete, az előbb Eresiben, majd Szolnokon települt, végül 1989-ben megszűnt térképező zászlóalj.) A fúzió következtében felhízlalt intézmény 1994-ben MH Tóth Ágoston Térképészeti Intézetre és MH Kartográfiai Üzemre vált szét. A következő év decemberében e két szervezetet MH Tóth Ágoston Térképészeti és Katonaföldrajzi

Intézet néven egyesítették, amely aztán 1996. szeptember elsejétől MH Térképészeti Hivatal néven működött tovább.

Időközben – egészen pontosan 1992-ben – befejeződtek a még 1987-ben elkezdett térkép-helyesbítési munkálatok. Az ekkor készült, 1:25 000-től 1:200 000 méretarányú térképekig terjedő sorozat digitális, DTA–50 néven ismert, 1:50 000 méretarányú változata egy széles körben alkalmazott, az ország teljes területét lefedő térképészeti adatbázis, amelynek az 1999–2002 között végzett részleges helyesbítéséből születtek meg a Magyar Honvédségnél jelenleg is használt NATO-kompatibilis térképek.

2001-ben az intézet termelői és szolgáltatási szervezeti részeitől közhasznú társaság jött létre, amely 2008-ban HM Térképészeti Közhasznú Nonprofit Kft.-vé alakult át, 2013. január elsejétől pedig HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft. néven működik. A 2007-ben felállított MH Geoinformációs Szolgálat szakirányítása mellett ez a szervezet végzi az állami feladatok körébe tartozó földmérési és térképészeti tevékenységet, valamint a Magyar Honvédség igényeinek megfelelő, katonai tematikus térképek, térképészeti anyagok előállítását, analóg és digitális formában.

(A cikk elkészítéséhez nyújtott segítségért köszönet illeti Buga László okleveles mérnök ezredesét.)

A „hőskorban” a topográfusok a munkaterületen toboroztak felmérési segéderőt.

Szemtanú Isonzóból

Majd' száz év után
rövid időre „hazatért”.

HAZATÉRT A
DOBERDÓI FA

Az ezred jelvénye
a legendás fával.

A SZEGEDI MÓRA FERENC MÚZEUMBAN KÖZEL SZÁZ ÉVE ŐRZIK A „DOBERDÓI FÁT”. AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ ÁLDOZATAINAK SZIMBÓLUMA, A SZEGEDI 46. GYALOG-EZRED JELKÉPE MOST IDEIGLENESEN „HAZATÉRT”.

Az Isonzó folyó mentén nagyszabású rendezvényesorozattal tisztelegnek ezekben a hónapokban az első világháborúban elesett katonák emléke előtt. A hősök tiszteletére a Nagy Háború Múzeuma kiállítást szervezett, amelyen a volt császári és királyi szegedi 46. gyalogezred jelképévé vált „doberdói fa” is megtekinthető.

A legendás szeder egykor San Marti-

no del Carso város templomdombján állt, ott, ahol a szegedi katonák harcoltak. A Zeiss Oszkár alezredes vezette ezred a Monarchia egyetlen olyan alakulata volt, amely mind a tizenkét isonzó-i ütközetben részt vett. Az alakulat történetét több kutató is feldolgozta; Pintér Tamás, Rózsafi János és Stencinger Norbert a Magyar ezredek a Doberdó-fennsík védelmében című kötetben állít emléket a hős

szegedi katonáknak. A szegedi ezred 1915. július 6-án foglalta el állásait a doberdói fennsíkban, s már az első isonzó-i csatában is részt vett. Az óriási tüzezségi tűzben, a véres kőzitusákban, a meg-megújuló olasz tömegrohamok visszaverésekor a 46-osok súlyos veszteségeket szenvedtek. Jellemző adat, hogy az olasz frontra májusban érkezett ezred létszáma július végére 2730-ról

439-re csökkent. A sziklás, köves terepen, megfelelő fedezék hiányában a szétlőtt sziklák szilánkjai is sok katonára halálát, sebesülését okozták. A környéken szinte csak egyetlen menedékként, a templomdombon álló terebélyes szederfa sok katonának nyújtott védelmet, sokuk halálát „látta”. A hadtestparancsnok, József főherceg vezére zredes is többször megemlíti a naplójában ezt a fát, a 2. isonzó-i csata idején például a következőket írja: „.... számos olasz és saját golyó ütötte már át, számos gránátszilánk hasította fel szegény haldokló fát. Valami különös ragaszkodás fűz engem a mind silányodó jószágához, hiszen a sorsa egy a miénkkel, mert ott áll haldokolva, haldokló szegedi hőseim között, sebeit hőseim vére sem tudja behegeszteni... Tán a mi sorsunk jelképe vagy te szegény fácska?”

A borzalmas háborúban a szegediek fája is „elesett”, a lövedékek, az ágyútalálatok a koronáját letörték, törzsét szétzaggatták. 1916. június 12-én Zeiss alezredes kezdeményezte a hadtestpa-

rancsnoknál az elhalt fa kivágását, maradványainak Szegedre küldését, emlékként állítva ezzel katonái hősiességének. „Egyetértek. Ez olyan becses relikvia, amelyhez mint a legnagyobb kincshez ragaszkodom. Az én 46-osaim fája.” – e szavakkal engedélyezte a fa hazaszállítását a főherceg.

Az ezred katonái tiszteletadással búcsúzott el a tábori pap által felszentelt törzstől, a hadtestparancsnok pedig levélben adta át a szeder maradványait: „A szent Martinói fa gránát tépte roncsait el-küldtük Szegedre. Viruló fa volt midőn a 46-sok először verték ki alóla a gonosz hiszégőt, s e fa körül láttam a legdicsebb vértanúit a hazaszeretnek, s katonáinkkal együtt szenvedte el az olasz tűzerőségnek örült tűzorkánjait.”

Szeged városa vállalta, hogy a fát múzeumban helyezi majd el, „ahol nem érheti halált okozó golyó”. Ünnepélyes fogadtatását 1916. július 16-án tartották, amelyre üdvözlő táviratot küldött báró Hazai Samu honvédelmi miniszter. A város több vezetője és a helyőrség tisztika-

ra, élén Perczky Jenő altábornaggal, személyesen tisztelgetett az elhunyt hősök emléke előtt. A véres csaták tanúját a kultúrpalota főbejárata előtt állították föl, három szegedi lány babérkoszút helyeztek a megcsontolt törzsre. Ezután Singer István főhadnagy, a fa maradványát Szegedre kísérő 46-sok küldöttségének a vezetője kért szót: „Harci dicsőségünk legmagasabb emlékei fűződnek a doberdói harcokhoz, ahol az olasz háború óta a vitézség legkomolyabb próbáit állják katonáink. Ez a fa egyszerre szimbolizálja a hősi véraldozatot és a haza iránti hűséget. 14 000 magyar hős emléke köthető hozzá.” Érdekes részlete a történetnek, hogy az ünnep alkalmából Szeged magisztrátusa 1000 koronát utalt ki szivarra a fronton harcoló katonáknak.

A doberdói fát először a kultúrpalota kupolacsarnokában helyezték el, innen a Móra Ferenc Múzeum gyűjteményébe került, ahol a második világháború végéig volt látható, majd a '90-es években átszállították a Fekete-házba. Közel egy

A szegedi katonák jelképévé vált.

A 46-osok fájának tábori búcsúztatásán József főherceg is részt vett.

évszázad után, most, három hónapra ismét „visszatért” az egykori harcok helyszínére, ahol A Nagy Háború emlékei San Martino del Carsóban című állandó kiállítás keretében június végéig tekinthető meg. A nyolcmillió forint eszmei értékű ereklyét a Móra-múzeum térítésmentesen adta kölcsön; a szegedi búcsúztatón részt vett többek közt Solymos László alpolgármester, Kiss-Rigó László szegedcsanádi megyéspüspök és Vincenzo Maraga, a fá történetét bemutató film producer is.

Hazámat szolgálom

A Magyar Ejtőernyősök Bajtársi Szövetsége országos elnökének javaslatára, az ejtőernyősök napja (március 23.) alkalmából, huzamos időn át végzett kiemelkedő munkája elismeréséül Vadász Tibor ny. vezérőrnagynak, Sáray Bertalan ny. ezredesnek, valamint Keresztúri László ny. ezredesnek **emléktárgyat** (HM fotó-maratott plakettet); az MH PRT érdekében végzett kiemelkedő támogató tevékenysége és a kiváló szövetségi együttműködés elismeréséül, kiemelten a csökkentett létszámmal történő feladatrendszer vég-

rehajtásának előkészítésében és a német szövetségi támogatás megszerzése érdekében nyújtott kiemelkedő munkája elismeréséül Peter Schneider alezredesnek és Carsten Boos alezredesnek április 11-én a **Szolgálati Érdemjel ezüst fokozatát**;

előjáró parancsnokai javaslatára, az afganisztáni hadszíntéren, a Magyar Honvédség Tartomány Újjáépítési Csoport 13. váltásának kötelékében, beosztásában végzett kiemelkedő munkája elismeréséül, a külszolgálat befejezése alkalmából Sipos Antal ezredesnek,

Balázs József zászlósnak és Nagy János szakaszvezetőnek április 11-én **emléktárgyat** (HM-címeres fotó-maratott pajzsot);

előjáró parancsnokai egyetértésével, a magyar-amerikai katonai kapcsolatok, elsősorban a magyar különleges műveleti erők fejlesztése érdekében, hosszú időn keresztül végzett, kiemelkedően eredményes munkája elismeréséül Michael S. Repass vezérőrnagynak április 22-én **Szövetségért Szolgálati Jelet** adományozott dr. Hen-de Csaba honvédelmi miniszter.

Felhívások

A Honvéd Sportegyesületek Országos Szövetsége (Hososz) az aktív, az önkéntes és a nyugállományú katonák, a honvédelmi ágazattal munkaviszonyban állók, valamint családtagjaik részére biztosít szervezett sportolási lehetőségeket. Közhasznú tevékenysége mellett kiemelt figyelmet fordít az ifjúság sportos életvitelének elősegítésére, a fiatalok sport útján történő honvédelmi nevelésére. Az elnökség kéri a tisztelt adózókat, hogy személyi jövedelemadójuk 1%-ával támogassák a tevékenységét.
Adószám: 18837115-1-41.

A Honvédség és Társadalom Baráti Kör Székesfehérvári Szervezete 200

fős tagságának munkájával kíván hozzájárulni a honvédség társadalmi támogatásának erősítéséhez, hagyományaink bemutatásához, valamint az ifjúság hazafias és honvédelmi neveléséhez. A szervezet céljainak megvalósítása érdekében kéri, hogy személyi jövedelemadójuk 1%-ával javára rendelkezzenek.
Adószám: 18484126-1-07.

A Honvéd Kossuth Lövészklub (2000 Szentendre, Dózsa György út 12-14.) a lőtér teljes befedését tervezi, amihez várjuk a sportszeretők további támogatásait. Kérjük, ajánljal fel személyi jövedelemadójának 1%-át a Célkereszt Sportlövő Alapítványnak (adószám: 18671506-1-13), valamint lövészklubunknak (adószám: 18668016-1-13).

Nyári táborok

A Honvéd Kulturális Központ gyermekek részére katonai tábort (június 17-21.), színjátszó tábort (június 24-28.), sporttábort (július 1-5.), szabadidős tábort (augusztus 5-9.) és tánc tábort (augusztus 12-16.) szervez.

Bővebb információ: HM-tel.: 26-157, városi: 433-9012, mobil: +3630-690-9145. E-mail: csuka.zoltanne@hm.gov.hu.

A Katonai Emlékpark Pákozdi Nemzeti Emlékhely 2013. július 9-16. között honvédelmi és hagyományörző tábort szervez Zánkán. Információ: Oláh László ny. alezredes (telefon: +3630-317-0180) és <http://honvedmitabor.webnode.hu/>

IN MEMORIAM

2013. március 18. és április 12. között elhunytak:

Kléz László ny. ezredes, a Magyar Honvédség halottja (74), dr. Lovasi Gábor ny. ezredes (83), Szójka Márton ny. ezredes (82), Hamar József ny. ezredes (81), Karman Ferenc ny. ezredes (63), Bath István ny. alezredes (80), Domboróczky Lajos ny. alezredes (83), Kliment Frigyes ny. alezredes (68), Szalay Ágoston ny. alezredes (81), Kelemen Gyula ny. alezredes (72), Majnik Árpád ny. alezredes (82), Simon Nándor József ny. alezredes (84), Bene István ny. alezredes (49), dr. Folyó Gyula ny. alezredes (48), Kovács Béla ny. őrnagy (88), Libárdi Géza ny. őrnagy (81), Szabó Péter ny. őrnagy (93), Horváth Gábor ny. őrnagy (72), Molnár István ny. ör-

nagy (79), Zilahy Tamás ny. őrnagy (64), Keresztsgy Sándor ny. százados (81), Börcsög Mihály ny. százados (81), Hernádi János ny. százados (83), Szalai Attila ny. százados (45), Krausz János ny. főörzszászlós (63), Kétszeri Ferenc ny. törzszászlós (74), Jónás Lajos György ny. törzszászlós (83), Patakine Vencel Julianna ny. törzszászlós (72), Válint Imre ny. törzszászlós (81), Kovács Tibor ny. törzszászlós (59), Bíró Jánosné ny. zászlós (59), Ilyés Imre ny. zászlós (83), Takács Géza ny. zászlós (83), Szabó István ny. zászlós (59), Nagy Imréné ny. közalkalmazott (72), Mihályi Lászlóné ny. közalkalmazott (68), Pichler László Mihály ny. közalkalmazott (79), Politzer Andorné ny. közalkalmazott (77), Ragány Jánosné ny. közalkalmazott (88).

EMLÉKÜNKET KEGYELETTEL MEGŐRIZZÜK.

ÉLMÉNY MINDENNEK FELETT!

**NEMZETKÖZI
REPÜLŐNAP**
ÉS HADITECHNIKAI BEMUTATÓ

MAGYARORSZÁG, KECSKEMÉTI REPÜLŐBÁZIS, 2013. AUGUSZTUS 3-4

A Kecskeméti Repülőnap az egyik leglátványosabb légi show Európában, de sokkal több is ennél. Haditechnikai eszközök és bemutatók, szárazföldi járművek, 25 ország légerejének és civil repülőfőttájának buszkeségei várják a napi százezer látogatót. Itt a család legkisebb tagja is onnani élménnyel lesz gazdagabb! A rendezvény 2010-ben elnyerte az "Európa legjobb repülőnapja" díjat. Miért? Jöjjen el egész családjával, és meglátja!

Helyszín: Magyarország, 6000 Kecskemét, Reptéri Út. 4.
(MH. 53. Szentgyörgyi Dezso Repülőbázis)

Kövessen bennünket! [facebook.com/repulonap2013](https://www.facebook.com/repulonap2013) www.repulonap2013.hu

HONVÉDELMI
MINISZTERIUM

HONVÉDELMI MEGSEGÍTÉS
SZERVEZETE
HIVATALOS LOGÓJA

HungaroControl
Bringing it to you!

GRIPEN

2013

KATONÁK HŐSÖK

HAGYOMÁNY ÉS MEGÚJULÁS

WWW.KATONAKHOSOK.KORMANY.HU
WWW.FACEBOOK.COM/MAGYARHONVEDSEG